

Republika Srbsko – Autonómna pokrajina Vojvodina

POKRAJINSKÝ SEKRETARIÁT

PRE PREDPISY, SPRÁVU A NÁRODNOSTNÉ SPOLOČENSTVÁ

21 000 NOVÝ SAD

Bulvár Mihajla Pupina 16

S P R Á V A

**O USKUTOČŇOVANÍ PRÁVA NA ÚRADNÉ POUŽÍVANIE JAZYKOV A PÍSEM
NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN V AP VOJVODINE**

Nový Sad marec 2010

Ú V O D

Viacjazyčnosť, multikultúrnosť a multikonfesijnosť sú všeobecnou hodnotou, ktorá je veľmi významná pre AP Vojvodinu.

Povinnosťou všetkých pokrajinských orgánov a organizácií je v medziach svojich oprávnení a povinností podnecovať a podporovať zachovávanie a rozvoj viacjazyčnosti a kultúrneho dedičstva národnostných spoločenstiev, ktoré tradične žijú v AP Vojvodine, ako aj osobitnými opatreniami a aktivitami podporovať vzájomné rešpektovanie a znalosť rôznych jazykov, kultúr a náboženstiev v AP Vojvodine, článok 7 Štatútu AP Vojvodiny (Úradný vestník APV číslo 17/2009).

V II. časti (Uskutočňovanie ľudských a menšinových práv) Štatútu AP Vojvodiny sa v článku 20 pod názvom **Zákaz diskriminácie** v prvom odseku uvádza nasledujúce: Vo výkone úkonov z príslušnosti AP Vojvodiny sú všetci občania v právach a povinnostiach rovní, bez ohľadu na rasu, pohlavie, miesto narodenia, **jazyk, národnostnú príslušnosť**, náboženstvo, politické alebo iné presvedčenie, vzdelanie, sociálny pôvod, majetkový stav alebo akúkoľvek inú osobnú príznačnosť.

Tiež sa v tejto časti pod názvom **Práva národnostných spoločenstiev** uvádza v článku 22 nasledujúce: Príslušníci národnostných spoločenstiev, ktorí sú menšinovým počtom zastúpení v celkovom obyvateľstve AP Vojvodiny požívajú osobitnú ochranu a všetky práva, ktoré sa aktmi Republiky Srbsko zaručili národnostným menšinám a príslušníkom národnostných menšín.

V článku 23 sa pod názvom **Ochrana nadobudnutých práv** uvádza, že sa dosiahnutá úroveň ľudských a menšinových práv, ako aj individuálnych a kolektívnych práv nemôže zmenšovať.

AP Vojvodina môže zabezpečovať dodatočné alebo doplnkové práva, resp. uviesť vyšší stupeň ochrany príslušníkov národnostných spoločenstiev, ktoré sú menšinovým počtom zastúpené v celkovom obyvateľstve AP Vojvodiny.

Ústava Republiky Srbsko (Službeni glasnik RS číslo 98/2006) v článku 10 určuje, že sa na území Republiky Srbsko úradne používa srbský jazyk a cyrilské písmo a že sa úradné používanie iných jazykov a písem upravuje zákonom.

Úradné používanie jazykov a písem sa upravilo aj republikovým **Zákonom o úradnom používaní jazykov a písem** (Službeni glasnik RS číslo 45/91, 53/93, 67/93 a 48/94). Tento zákon sa nemenil a je účinný už 19 rokov (zmeny sa vykonali v súvislosti s peňažnou sumou pokút) a vyneseny bol v pústavnom čase so zodpovedajúcimi cieľmi a nárokmi. Príslušné pokrajinské orgány a inštitúcie niekoľkokrát podnecovali jeho zmeny, doplnky alebo vnesenie nového zákona, ktorý by novším, aktuálnejším a modernejším spôsobom uvedené otázky upravil.

Zákonom o ochrane práv a slobôd národnostných menšín (Službeni list SRJ číslo 11/02) sa upravil spôsob uskutočňovania zaručených individuálnych

a kolektívnych práv príslušníkov národnostných menšín a súčasne sa umožnilo aj republikovými a pokrajinskými predpismi bližšie upravovať niektoré otázky z tejto oblasti (článok 1 odsek 3).

Vychádzajúc z vtedajších zákonných oprávnení Zhromaždenie Autonómnej pokrajiny Vojvodiny na zasadnutí 15. mája 2003 vynieslo ***Uznesenie o bližšej úprave niektorých otázok úradného používania jazykov a písem národnostných menšín na území Autonómnej pokrajiny Vojvodiny*** (Uradný vestník APV číslo 8/03, 9/03).

Zladením názvov platných predpisov na základe nového Štatútu AP Vojvodiny Zhromaždenie AP Vojvodiny na zasadnutí 14. decembra 2009 vynieslo Pokrajinské parlamentné uznesenie o uskutočňovaní Štatútu AP Vojvodiny (Uradný vestník APV číslo 18/09), v ktorom sa v článku 5 bod 8 uvádza nasledujúce: Uznesenie o bližšej úprave niektorých otázok úradného používania jazykov a písem národnostných menšín na území Autonómnej pokrajiny Vojvodiny sa premenúva na ***Pokrajinské parlamentné uznesenie o bližšej úprave jednotlivých otázok úradného používania jazykov a písem národnostných menšín na území Autonómnej pokrajiny Vojvodiny***.

Spomenutým uznesením sa určilo, že vláda Autonómnej pokrajiny Vojvodiny **podáva správu Zhromaždeniu Autonómnej pokrajiny Vojvodiny o uskutočňovaní práv na úradné používanie jazykov a písem národnostných menšín. Správou sú zahrnuté roky 2008 a 2009.**

Posledná správa o uskutočňovaní práva na úradné používanie jazykov a písem národnostných menšín v AP vojvodine sa prerokovala a schválila na druhom zasadnutí Výkonnej rady APV, ktoré sa konalo 23. júla 2008 a doručená bola Zhromaždeniu Autonómnej pokrajiny Vojvodiny.

I. – PREDPISY, KTORÝMI SA UPRAVUJE OBLASŤ ÚRADNÉHO POUŽÍVANIA JAZYKOV A PÍSEM NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN

Právo na používanie materinského jazyka v súkromnom a verejnom živote je nescudziteľné právo, zladené so zásadami Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Rady Európy.

Hlavný medzinárodný zdroj v tejto oblasti je ***Rámcový dohovor Rady Európy*** o ochrane národnostných menšín, ktorý okrem iného obsahuje aj ustanovenia o používaní menšinového jazyka v podpisovateľských štátoch. Zväzové zhromaždenie vynieslo 3. decembra 1998 zákon o verifikovaní tohto rámcového dohovoru a dohovor bol ratifikovaný 11. mája 2001. Zhromaždenie štátneho spoločenstva Srbska a Čiernej Hory ratifikovalo 18. decembra 2005 ***Európsku chartu regionálnych alebo menšinových jazykov***, ktorá je usmernená na ochranu historických regionálnych a menšinových jazykov politikou, legislatívou a praktikami podpisovateľských štátov.

Ústava Republiky Srbsko (Službeni glasnik RS číslo 98/06) určuje, že sa v Republike Srbsko úradne používa srbský jazyk a cyrilské písmo a že sa úradné používanie iných jazykov a písem upraví zákonom na základe ústavy.

V časti o právach príslušníkov národnostných menšín, a najmä v článku 75 ústavy sa určuje, že na podklade kolektívnych práv sa príslušníci národnostných menšín priamo alebo prostredníctvom svojich predstaviteľov zúčastňujú v rozhodovaní alebo **samostatne rozhodujú aj o úradnom používaní jazykov a písem**, v súlade so zákonom. Okrem toho sa v článku 79 ústavy určilo **právo príslušníkov národnostných menšín na zachovávanie osobitostí**, ktoré okrem iného zahŕňa aj právo na používanie svojho vlastného jazyka a písama; právo, aby štátne orgány v prostrediach, kde sú národnostné menšiny významnou populáciou, ako aj organizácie so zverenými verejnými oprávneniami, orgány autonómnych pokrajín a jednotiek lokálnej samosprávy viedli konanie aj v ich jazyku; právo na školenie vo vlastnom jazyku; právo uvádzať vlastné meno a priezvisko vo svojom vlastnom jazyku v štátnych ustanovizniach a ustanovizniach autonómnych pokrajín, ako aj právo vypisovať tradičné lokálne názvy, názvy ulíc, osídlení a topografické značky aj vo svojom vlastnom jazyku v prostrediach, kde sú menšiny významnejšou populáciou. V súlade s ústavou a na základe zákona sa pokrajinskými predpismi môžu určiť aj dodatočné práva príslušníkov národnostných menšín.

Zákonom o určení príslušností Autonómnej pokrajiny Vojvodiny (Službeni glasnik RS číslo 99/09) sa pod názvom Úradné používanie jazykov a písem v článku 76 upravuje nasledujúce:

„AP Vojvodina prostredníctvom svojich orgánov bližšie upravuje úradné používanie jazykov a písem národnostných menšín na území AP Vojvodiny, v súlade so zákonom.

AP Vojvodina prostredníctvom svojich orgánov, v súlade so zákonom, ktorým sa upravuje úradné používanie jazykov a písem, koná inšpekčný dohľad.

Úkony z odseku 2 tohto článku sa vykonávajú ako zverené.

V článku 91 sa určuje, že tento zákon nadobúda účinnosť ôsmym dňom po uverejnení vo vestníku Službeni glasnik Republike Srbije a uplatňuje sa od 01.01.2010.

Podobné ustanovenia o správnom dohľade z tejto oblasti a o úprave sa upravili aj v článku 18 Zákona o určení určitých príslušností autonómnej pokrajiny (Službeni glasnik RS číslo 6/02).

Úradné používanie jazykov a písem národnostných menšín sa upravilo aj **Zákonom o ochrane práv a slobôd národnostných menšín** (Službeni list SRJ číslo 11/02), ako aj **Zákonom o úradnom používaní jazykov a písem** (Službeni glasnik RS číslo 45/91, 53/93, 67/93 a 48/94), ktorý je jediný zákon, ktorý sa v úplnosti zaoberá týmito otázkami. Potom nasledujú aj: **Zákon o lokálnej samospráve** (Službeni glasnik RS číslo 129/07), **Zákon o trestnom konaní** (Službeni glasnik SRJ číslo 70/01 a 68/02, Službeni glasnik RS číslo 58/04, 85/05, 115/05, 46/06, 49/07 a 122/08), **Zákon o občianskom súdnom poriadku** (Službeni glasnik RS číslo 125/04 a 46/06), **Zákon o všeobecnom správnom konaní** (Službeni list SRJ číslo 33/97 a 31/01), **Zákon o matrikách** (Službeni glasnik RS číslo 20/09), **Zákon o osobnom preukaze** (Službeni glasnik RS číslo

62/06) a **Vyhláška o určení domových čísel, označovaní budov číslicami a označovaní názvov sídel, ulíc a námestí** (Službeni glasnik RS číslo 110/03), vo svojom doméne legislatívy.

Medzi pokrajinskými predpismi najvyšším právnym aktom, ktorý upravuje túto oblasť je **Štatút Autonómnej pokrajiny Vojvodiny** (Úradný vestník APV číslo 17/09). Zhromaždenie AP Vojvodiny na zasadnutí 14. decembra 2009 vynieslo Uznesenie o vyhlásení Štatútu Autonómnej pokrajiny Vojvodiny, čím bol po osemnásťročnej účinnosti starého štatútu APV vyneseny nový štatút. Nový štatút novým spôsobom upravuje otázky Autonómnej pokrajiny Vojvodiny, jej status, územie, nositeľov práv na pokrajinskú autonómiu, národnostnú rovnoprávnosť, multikultúrnosť, symboly AP Vojvodiny, úradné jazyky a písma. Upravuje aj jej orgány a organizácie (zhromaždenie AP Vojvodiny, vládu AP Vojvodiny, pokrajinskú správu) a v rámci nich aj úradné používanie jazykov a písem, financovanie, príslušností AP Vojvodiny, ako aj bližšiu úpravu úradného používania jazykov a písem národnostných menšín, ktoré sa menšinovým počtom podieľajú v celkovom obyvateľstve AP Vojvodiny, v súlade so zákonom.

Prvý pokrajinský právny akt, ktorý sa v úplnosti zaoberá touto tematikou je **Pokrajinské parlamentné uznesenie o bližšej úprave jednotlivých otázok úradného používania jazykov a písem národnostných menšín na území AP Vojvodiny** (Úradný vestník APV číslo 8/03, 09/03 a 18/09 – ďalej: uznesenie), ako aj **Uznesenie o rozvrhovaní rozpočtových prostriedkov Pokrajinského sekretariátu pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá orgánom a organizáciám, v ktorých práci sa úradne používajú jazyky a písma národnostných menšín** (Úradný vestník APV číslo 06/08).

Uvedenú materiu čiastočne upravuje aj **Pokrajinské parlamentné uznesenie o viacjazyčných tlačivách výpisov z matrik a o spôsobe zápisu do nich** (Úradný vestník APV číslo 1/01, 08/03 a 18/09), potom **Pokrajinské parlamentné uznesenie o skúškach z cudzieho jazyka alebo jazyka národnostnej menšiny pre prácu v orgánoch správy** (Úradný vestník APV číslo 14/03, 02/06 a 18/09).

II. – ÚRADNE POUŽÍVANÉ JAZYKY V PRÁCI POKRAJINSKÝCH ORGÁNOV

Úradne používané jazyky v práci orgánov autonómnej pokrajiny sa určujú jej štatútom (článok 10 odsek 3 Zákona o úradnom používaní jazykov a písem).

V súlade s týmto ustanovením zákona sa v Štatúte AP Vojvodiny pod názvom Úradné jazyky a písma v článku 26 uvádza nasledujúce:

V orgánoch a organizáciách AP Vojvodiny sa úradne používa srbský jazyk a cyrilské písmo, maďarský, slovenský, chorvátsky, rumunský a rusínsky jazyk a ich písma, v súlade so zákonom a pokrajinským parlamentným uznesením.

Používanie latinského písma srbského jazyka v orgánoch a organizáciách AP Vojvodiny sa upravuje pokrajinským parlamentným uznesením, v súlade so zákonom.

Právo na úradné používanie jazykov národnostných spoločností, ktoré sa neuvádzajú v odseku 1 tohto článku sa uskutočňuje v súlade s ratifikovanými medzinárodnými zmluvami, zákonom a pokrajinským parlamentným uznesením.

V článku 27 v časti Príslušnosti AP Vojvodiny sa uvádza, že AP Vojvodina prostredníctvom svojich orgánov – upravuje voľbu, organizáciu a prácu orgánov a organizácií, ktorých je zakladateľkou, ako aj úradné používanie jazykov a písem v nich.

Vzhľadom na Štatút AP Vojvodiny z roku 1991 nový Štatút AP Vojvodiny okrem doterajšieho používania upravuje aj **úradné používanie chorvátskeho jazyka a písma** v orgánoch a organizáciách AP Vojvodiny.

Svojho času sa len **Rokovacím poriadkom Zhromaždenia AP Vojvodiny** (Úradný vestník APV číslo 23/02) určilo, že sa v práci zhromaždenia súčasne so srbským jazykom a cyrilským a latinským písmom, spôsobom určeným zákonom, úradne používa aj maďarský, slovenský, **chorvátsky**, rumunský a rusínsky jazyk a ich písma (článok 5).

V Službe pre prekladateľské úkony sa zabezpečuje ústne a písomné prekladanie zo srbského do maďarského, slovenského, rumunského a rusínskeho jazyka a opačne (ako aj do anglického jazyka, ktorý nie je úradný jazyk v práci pokrajinských orgánov, ale pre jeho rozšírené používanie a kontakty s cudzími partnermi sa vyskytuje výrazná potreba prekladať z anglického a do anglického jazyka). Hoci jestvuje systematizované pracovné miesto prekladateľa pre chorvátsky jazyk, nateraz je neobsadené, ale po nadobudnutí účinnosti nového Štatútu APV aj toto pracovné miesto sa obsadí v najskoršom čase. Služby tejto služby používajú všetky pokrajinské orgány a organizácie, ako aj jednotlivé iné subjekty v AP Vojvodine, ak tento záväzok vyplýva z predpisov.

Keď ide o uverejňovanie v článku 65 sa upravilo nasledujúce:

Štatút, pokrajinské parlamentné uznesenia a normatívne akty zhromaždenia, ako aj pokrajinské vyhlášky a uznesenia pokrajinskej vlády sa uverejňujú v **Úradnom vestníku AP Vojvodiny**.

Akty pokrajinskej vlády, výmúc aktov z odseku 1 tohto článku, akty pokrajinských orgánov správy a organizácií sa uverejňujú vtedy, keď sa tak určí tými aktmi.

Akty z odseku 1.2 tohto článku sa **uverejňujú vo všetkých úradne používaných jazykoch v práci orgánov AP Vojvodiny**. V prípade nezladenosti je smerodajný text uverejnený v srbskom jazyku.

V správach a informáciách príslušným pokrajinským orgánom a telesám o týchto otázkach sa najčastejšie konštatuje zladenosť a dôslednosť s jestvujúcimi predpismi z tejto oblasti. Vypracované boli nové tabule s názvami Vlády AP Vojvodiny na vstupných dverách budovy, v súlade so Štatútom AP Vojvodiny.

III. – ÚRADNE POUŽÍVANÉ JAZYKY A PÍSMO V MESTÁCH A OBCIACH

Na území jednotky lokálnej samosprávy, kde tradične žijú príslušníci národnostných menšín sa ich jazyk a písmo môže rovnoprávne úradne používať.

Jednotka lokálnej samosprávy záväzne uvádza rovnoprávne úradné používanie jazyka a písma národnostnej menšiny, ak je zastúpenie príslušníkov národnostnej menšiny v celkovom počte obyvateľov na jej území 15% podľa výsledkov posledného súpisu obyvateľstva.

Ak sa v jednotke lokálnej samosprávy vo chvíli vynesenia tohto zákona úradne používa jazyk národnostnej menšiny, tento jazyk sa bude aj naďalej používať. (Článok 11 Zákona o ochrane práv a slobôd národnostných menšín).

Mestá a obce, kde žijú príslušníci národností určujú, kedy sa na ich území úradne používajú aj jazyky národností.

Úradne používaný jazyk, resp. jazyky národností v meste a obci sa určujú štatútom (Článok 11 Zákona o úradnom používaní jazykov a písem).

Vychádzajúc z oprávnení Zákona o úradnom používaní jazykov a písem, že sa štatútom určuje, ktoré jazyky sa úradne používajú na území mesta a obce **v 39 vojvodinských miest a obcí** (zo 45) sa okrem srbského jazyka úradne používa aj jazyk národnostnej menšiny. Z toho sa v **31 miest a obcí** určilo úradné používanie jedného alebo viacerých jazykov národnostných menšín na celom ich území a vo **ôsmich** len v jednotlivých sídlach. Vo **všetkých mestách a obciach** sa štatútom určilo úradné používanie srbského jazyka a cyrilského písma a v **23 mestách a obciach** sa určilo aj úradné používanie latinského písma.

Len srbský jazyk sa úradne používa v **šiestich obciach** (Indjija, Irig, Opovo, Pećinci, Ruma a Srijemské Karlovce), z čoho sa v **troch obciach** (Indjija, Irig a Ruma) určilo úradné používanie srbského jazyka a **len cyrilského písma**.

Maďarský jazyk sa úradne používa **na území 28 miest a obcí**. Sú to: Ada, Báč, Báčska Topola, Bela Crkva, Bečej, Vrbas, Vršac, Žitište, Zreňanin, Kanjiža, Kovačica, Kovin, Kula, Mali Idjoš, Nova Crnja, Novi Bečej, Novi Kneževac, Nový Sad, Odžaci, Plandište, Senta, Sečanj, Sombor, Srbobran, Subotica, Temerin, Titel a Čoka. Okrem toho **maďarský jazyk** sa úradne používa aj v štyroch sídlach v Obci Kikinda (Banatska Topola, Kikinda, Rusko Selo a Sajan), dvoch sídlach (Kupusina, Svilojevo) v Obci Apatin, ako aj v Meste Pančevo, katastrálnej obci Vojlovica a v sídle Ivanovo.

Slovenský jazyk sa úradne používa **na celom území desiatich miest a obcí**. Sú to: Alibunar, Báč, Báčska Palanka, Báčsky Petrovec, Zreňanin, Kovačica, Nový Sad, Odžaci, Plandište a Šíd. **Tento jazyk sa** úradne používa aj

v sídle Stará Pazova (Obec Stará Pazova) a v sídle Bajša (Obec Báčska Topola) a Lug (Obec Beočin).

Rumunský jazyk sa úradne používa v nasledujúcich **deviatich mestách a obciach**: Alibunar, Bela Crkva, Vršac, Žitište, Zreňanin, Kovačica, Kovin, Plandište, Sečanj a v Meste Pančevo v osídlení Banatsko Novo Selo.

Rusínsky jazyk sa úradne používa vo Vrbasi, Žablji, Kule, Novom Sade a Šíde. Okrem toho sa tento jazyk úradne používa v osídlení Novo Orahovo v Obci Báčska Topola.

Chorvátsky jazyk sa úradne používa v Meste Subotica, ako aj na území sídla Stara Bingula (Mesto Srijemska Mitrovica), osídlení Bački Breg a Bački Monoštor (Mesto Sombor) a v Sonte (Obec Apatin).

Český jazyk sa úradne používa v Obci Bela Crkva.

Bulharský jazyk sa úradne používa v osídlení Ivanovo v Meste Pančevo.

Macedónsky jazyk sa úradne používa v osídlení Jabuka v Meste Pančevo.

Päť jazykov a písem sa úradne používa v meste Pančevo a jednotlivých jeho osídleniach. **Štyri jazyky a písma** sa úradne používajú v šiestich mestách a obciach, **tri jazyky a písma** v trinástich mestách a obciach a **dva jazyky a písma** sa úradne používajú v devätnástich mestách a obciach na území AP Vojvodiny.

Zákon o úradnom používaní jazykov a písem **neupravil bližšie kritériá**, kedy sa niektorý jazyk národnostnej menšiny záväzne uvádza do úradného používania a túto otázku v úplnosti prenechal obciam, aby samostatne odhadli jestvovanie takej potreby. Zákon o ochrane práv a slobôd národnostných menšín záväzok uvedenia jazyka národnostnej menšiny do úradného používania **spája s percentuálnou účasťou príslušníkov národnostnej menšiny** v celkovom obyvateľstve jednotky lokálnej samosprávy (15%). Prihliadajúc na toto kritérium **ani jedno vojvodinské mesto alebo obec nemajú dodatočný záväzok** uviesť niektorý nový menšinový jazyk do úradného užívania, lebo sa to už vykonalo aj pri menšom percentuálnom zastúpení menšinového obyvateľstva v celkovej populácii.

Súčasne však **obce nemôžu zužovať** jestvujúci kruh jazykov, ktoré sa úradne používajú – nezávisle od percenta zastúpenia príslušníkov národnostnej menšiny v celkovom obyvateľstve na ich území podľa výsledkov posledného súpisu, lebo im to zakazuje Zákon o ochrane práv a slobôd národnostných menšín **generálnym ustanovením o nadobudnutých menšinových právach**, ako aj osobitným ustanovením, podľa ktorého sa daný jazyk aj naďalej úradne používa v jednotke lokálnej samosprávy, ak sa úradne používal vo chvíli vynesenia zákona (26. február 2002).

Ak sa jazyk a písmo národnostnej menšiny úradne nepoužíva na celom území **jednotky lokálnej samosprávy, jazyk a písmo národnostnej menšiny sa uvedie do úradného užívania aj v sídle alebo miestnom spoločenstve na jeho území, ak v tomto sídle alebo miestnom spoločenstve zastúpenie príslušníkov určitej národnostnej menšiny dosahuje 25% podľa výsledkov posledného súpisu obyvateľstva** (článok 8 odsek 3 uznesenia).

V súlade s týmto ustanovením v niektorých jednotkách lokálnej samosprávy, na ktorých celom území sa neurčilo úradné používanie jazykov národnostnej menšiny, je potrebné vykonať zmeny štatútu v tom zmysle, že sa uvedie jazyk národnostnej menšiny do úradného používania v jednotlivých sídlach, resp. miestnych spoločenstvách.

Na základe rozhodnutia Ústavného súdu Srbska v súlade s týmto záväzkom konala **Obec Apatin**, kde sa úradne používa srbský jazyk, ale sa v osídleniach Kupusina (so 78,8% Maďarov) a Svilojevo (s 58,1%) určilo aj úradné používanie maďarského jazyka a písma a v osídlení Sonta (s 59,41% Chorvátov) aj chorvátskeho jazyka a písma.

Chorvátsky jazyk sa uviedol do úradného používania aj v **Meste Srijemská Mitrovica** pre sídlo Stara Bingula (28,94% Chorvátov).

Je veľmi významná skutočnosť, že sa po dlhšom období koncom roku 2008 tomuto záväzku vyhovel aj v mestách Pančevo a Sombor.

Štatútom Mesta Pančevo sa na území mesta určilo úradné používanie srbského jazyka a cyrilského písma a úradné používanie maďarského jazyka v Miestnom spoločenstve Vojlovica a osídlení Ivanovo (39,96%) a v Ivanove aj bulharského jazyka a písma (27,14%), v Banatskom Novom Sele (27,71%) rumunského jazyka a písma a v Jabuke (32,54%) macedónskeho jazyka a písma.

V **Meste Sombor** sa štatútom určilo úradné používanie chorvátskeho jazyka a písma v Bačkom Monoštore (52,11%) a Bačkom Bregu (53,17%).

Obec Vršac zmenami štatútu obce začiatkom roku 2008 opätovne do úradného používania uviedla rumunský a maďarský jazyk a písmo na celom území obce a dovtedy sa používali len v niektorých jej osídleniach.

Iné **obce, ktoré ešte nezladili** svoje štatúty s týmto ustanovením sú nasledujúce:

Obec Indjija pre územie Slankamenských Vinogradov, kde treba určiť úradné používanie slovenského jazyka a písma, lebo sa tu Slováci podieľajú na 74,81% v celkovom obyvateľstve osídlenia.

Obec Irig, kde sa maďarské obyvateľstvo podieľa na 75,59% v Dobrodole a na 63,4% Šatrinciach.

Chorvátsky jazyk a písmo treba uviesť do úradného používania aj v **Obci Šíd**, pre osídlenie Sot (40,07%).

IV. – POUŽÍVANIE JAZYKOV A PÍSEM NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN V PRÁCI ORGÁNOV

Úradné používanie jazykov a písem národnostných menšín zahrnuje zvlášť: používanie jazykov národnostných menšín v správnom a súdnom konaní a vedenie správneho a súdneho konania v jazyku národnostnej menšiny; používanie jazyka národnostnej menšiny v komunikácii orgánov s verejnými oprávneniami s občanmi; vydávanie verejných dokladov a vedenie úradných evidencií, zhromažďovanie osobných údajov v jazykoch národnostných menšín a prijímanie dokladov v týchto jazykoch za platné; používanie jazykov na hlasovacích lístkoch a volebnom materiáli; používanie jazykov v práci predstaviteľských telies (článok 11 odsek 4 Zákona o ochrane práv a slobôd národnostných menšín).

Právo na používanie vlastného jazyka v správnom alebo súdnom konaní je základným ústavným a ľudským právom a preto, ak je zaručené cudzincom, prečo by sa oň ukračovali príslušníci národnostnej menšiny v prípade, keď sa daný jazyk národnostnej menšiny úradne nepoužíva v sídle orgánu, v ktorom sa vedie konanie.

V praxi sa stáva, že súdy reštrikčne vykladajú právo na odovzdanie podania v jazyku národnostnej menšiny len strane v konaní a nie aj jej splnomocnencovi alebo advokátovi. V súdnych konaniach je porušenie práva na používanie vlastného jazyka a písma pomerne podstatným porušením pravidiel konania. Preto sa v každom jednotlivom prípade osobitne rozoberá, či toto porušenie ovplyvnilo konečné rozhodnutie. Myslíme si, že by sa toto porušenie malo zohľadňovať ako absolútne podstatné porušenie, ktoré v druhostupňovom konaní automaticky spôsobí zrušenie prvostupňového rozhodnutia, najmä preto, lebo právo na úradné používanie jazyka národnostnej menšiny nebolo zabezpečené v prvom rade pre neznalosť srbského jazyka.

Je problematický postoj, ktorý často zaujímajú niektoré súdy – že sa vo väčšine prípadov žiadosť o vedenie konania v jazyku národnostnej menšiny zohľadňuje ako zneužívanie práva z dôvodu priesahu konania. Sú aj iné procesné úkony, ktoré spôsobujú priesah súdneho konania, ale tieto oprávnenia sa stránke neukracujú a preto z rovnakých dôvodov netreba ani a priori ukračovať právo na používanie vlastného jazyka a písma len z dôvodu jestvovania možnosti jeho zneužitia.

Právo príslušníkov národnostných menšín na **používanie ich jazyka pomocou tlmočníka a prekladateľa**, keď sa konanie nevedie v ich vlastnom jazyku pred súdmi, sa dodržiava. Hoci sa zákonom určilo, že náklady prekladania znáša konajúci orgán, veľmi často na uvedené účely nemá nadostač prostriedkov.

Bezmála všetky orgány, ktoré vo svojej práci zabezpečujú právo na úradné používanie jazykov národnostných menšín **narážajú na finančné problémy**, lebo je to **dodatočný náklad na úkor tých orgánov**, a tento moment sa nezohľadňuje pri plánovaní prostriedkov potrebných na ich prácu. Spôsob financovania orgánov je rovnaký aj na území tých jednotiek lokálnej samosprávy, kde sa ani jeden menšinový jazyk úradne nepoužíva a aj v tých jednotkách, ktoré do úradného používania uviedli jeden alebo viac jazykov národnostných menšín a ktoré z toho dôvodu majú zvýšené náklady na trovy prekladania, inštalovanie zodpovedajúcich počítačových programov, zabezpečovanie tlačív, odborné usposobovanie zamestnancov a pod. Navyše, neboli ani hmotne stimulované z dôvodu ovládania a používania úradne používaného jazyka. Tento sekretariát viackrát poskytoval podnety a návrhy príslušným ministerstvám **na systémové riešenie financovania jednotiek lokálnej samosprávy**, v ktorých sa úradne používa jazyk a písmo národnostnej menšiny.

Jedným z mála kladných krokov v tomto smere je aj Zákon o určovaní maximálneho počtu zamestnancov v lokálnej administratíve (Službeni glasnik RS číslo 194/2009), ktorý pri určovaní potrebného počtu zamestnancov v orgánoch lokálnej samosprávy prihliadal na osobitné potreby po prekladateľoch v lokálnych samosprávach, kde sa používa viac úradných jazykov. Osobitne významné je ustanovenie článku 2 odsek 2, kde sa uvádza, že sa výnimočne maximálny počet zamestnancov na dobu neurčitú v lokálnej administratíve, kde sa úradne používa jeden alebo viac jazykov národnostných menšín zvýši o 0,1 zamestnanca na 1000 obyvateľov (0,1 promile) pre každý jazyk národnostnej menšiny, ktorý sa úradne používa.

Orgány... prijímajú ako plnoprávne podania, doklady a iné dokumenty občanov, ktoré sú napísané v jazyku a písme národnostných menšín, ktorý sa úradne používa na území toho orgánu.

Ak jestvuje potreba podania, doklady a iné dokumenty z odseku 2 tohto článku sa prekladajú do srbského jazyka na náklady orgánu a pripájajú sa k spisom (článok 2 odsek 2 a 3 uznesenia).

Toto ustanovenie v zásade dôsledne uskutočňujú pokrajinské, mestské a obecné orgány. Jestvujú však poznatky o tom, že písomnosti zostavené v jazyku národnostnej menšiny neboli prijaté a stránky boli zaviazané pripojiť ich preklady do srbského jazyka na vlastné náklady v niektorých organizačných jednotkách republikových orgánov na území AP Vojvodiny, ktoré po intervencii a poukázaní na tento záväzok takéto podania predsa len prijali ako plnoprávne.

Príslušník národnostnej menšiny má právo, aby sa mu zabezpečila ústna, resp. písomná odpoveď v jazyku, v ktorom sa obrátil na orgán.

Ak osoba zamestnaná v orgáne, ktorého práca prevažne súvisí s prácou so stránkami neovláda v dostatočnej miere jazyk národnostnej menšiny, orgán na vlastné náklady obstaráva prekladateľa.

Orgány... vo svojom akte o vnútornej organizácii a systematizácii pracovných miest predpisom určujú znalosť jazyka národnostnej menšiny, ktorý sa úradne používa ako predpoklad pre zamestnanie zodpovedajúceho počtu vykonávateľov na pracovných miestach, na ktorých zamestnanci pracujú so stránkami alebo vedú správne konanie.

Pri určovaní počtu vykonávateľov z odseku 6 tohto článku sa prihliada na národnostné zloženie obyvateľstva a na celkový počet príslušníkov určitých národnostných menšín podľa posledného súpisu obyvateľstva na území orgánu (článok 2 odsek 6,7,8 a 9 uznesenia).

Pri zamestnávaní vo verejných službách, vrátane polície, prihliada sa na národnostné zloženie obyvateľstva, na zodpovedajúce zastúpenie a na znalosť jazyka, ktorý sa používa na území orgánu alebo služby (článok 21 Zákona o ochrane práv a slobôd národnostných menšín). Podobné ustanovenie sa vyskytuje aj v zmenenom **Zákone o štátnych úradníkoch** (Službení glasnik RS číslo 79/05 a 116/08, 104/09), v ktorého článku 9 odsek 3 sa uvádza nasledujúce: „Pri zamestnávaní do štátnych orgánov sa prihliada na to, aby národnostné zloženie, zastúpenie pohlaví a počet osôb s invaliditou v najväčšej možnej miere odzrkadľovali štruktúru obyvateľstva.“

Stránky majú právo obracať sa orgánom ústne alebo písomne vo svojom vlastnom jazyku a v praxi na uskutočňovanie tohto práva, vyjmúc prípadu niektorých miest s malým percentom príslušníkov národnostných menšín, jestvujú objektívne možnosti. V niektorých prostrediach sa dokonca vynieslo aj osobitné uznesenie o uskutočňovaní zákonov a iných predpisov, ktorým sa upravuje používanie jazykov a písem národnostných menšín vo verejných službách, ktorých zakladateľom je zhromaždenie obce.

Pokrajinským orgánom sa stránky spravidla obracajú v srbskom jazyku. Pomerne častejšie obracania v niektorom menšinovom jazyku (prevažne maďarskom) sa pre povahu práce zaznamenávajú v práci Pokrajinského sekretariátu pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá. Tento sekretariát uverejňuje súbehy na financovanie organizácií a podujatí národnostných menšín, ako aj tradičných cirkví a náboženských spoločenstiev. Text súbehu sa uverejňuje vo všetkých úradných jazykoch a súbehové doklady (tlačivá) sú tiež zabezpečené v úradných jazykoch AP Vojvodiny. Organizácie rôznych národnostných menšín a cirkví, ktoré prevažne zoskupujú príslušníkov národnostných menšín využívajú možnosť úradného používania jazyka vo veľmi odlišnom rozsahu. Podľa analýzy zaslaných žiadostí možno uzavrieť, že organizácie, pri ktorých sa zoskupujú Maďari používajú možnosť používania materinského jazyka v najväčšej miere. Presnejšie, podľa údajov o súbehu o dotácie organizáciám etnických spoločenstiev v AP Vojvodine, ktorý bol vypísaný v roku 2008, z úhrne 176 prihlášok, ktoré prišli z týchto organizácií bolo 154 alebo 87,50% zostavených v maďarskom jazyku a 22 alebo 12,50% v srbskom jazyku. Tiež z úhrne 141 správ odovzdaných na tento

súbeh (štyri správy boli dvojjazyčné) bolo 112 správ alebo 79,43% v maďarskom jazyku a 29 správ alebo 20,57% v srbskom jazyku.

V roku 2009 sa na tieto účely uskutočnili dva súbehy. Na prvý súbeh z organizácii zoskupujúcich Maďarov bolo z úhrne 168 prijatých prihlášok 138 alebo 82,14% v maďarskom jazyku a 30 alebo 17,86% v srbskom jazyku a zo 40 prijatých správ bolo 30 správ alebo 75,00% v maďarskom jazyku a zvyšná časť bola v srbskom jazyku. Na druhý súbeh bolo z týchto organizácií zaslaných spolu 185 prihlášok, z čoho bolo 164 alebo 88,65% v maďarskom jazyku a spomedzi zaslaných prihlášok všetkých šesť bolo v maďarskom jazyku. Toto percento podaných žiadostí na obidva súbehy z predchádzajúceho roku nasledujú aj podané prihlášky z organizácií chorvátskeho národnostného spoločenstva. Je škoda, že takéto zastúpenie podávania prihlášok nie je prítomné aj pri slovenských, rumunských a rusínskych organizáciách, kde sa ťažko dosahuje 40% oproti žiadostiam v srbskom jazyku.

Odlišnosti v používaní materinského jazyka poukazujú na skutočnosť, že príslušníci rôznych národnostných menšín, ktorých jazyk sa uznal za úradný nemajú totožné potreby po úradnom používaní vlastného jazyka. Písomnosti, ktoré prichádzajú v úradnom jazyku národnostnej menšiny sa podľa potreby prekladajú a aj odpovede na ne sa zabezpečujú v úradnom jazyku národnostnej menšiny. Pre prípad potreby **Služba pre prekladateľské úkony** vykonáva prekladateľské úkony aj pre iné pokrajinské orgány.

Z dôvodu zabezpečovania predpokladov pre jazykovú rovnoprávnosť príslušníkov národnostných menšín v AP Vojvodine vo všetkých úradne používaných jazykoch v orgánoch a telesách AP Vojvodiny (maďarskom, chorvátskom, slovenskom, rumunskom a rusínskom jazyku a písme) boli vypracované a uverejnené nasledujúce texty: Ústavy Republiky Srbsko, Štatútu AP Vojvodiny, Zákona o určovaní príslušností AP Vojvodiny, Zákona o národnostných radách a iné. V uplynulom období Služba pre prekladateľské úkony pre potreby internetovej stránky Klinicko-nemocničného strediska Nový Sad vypracovala preklady textov do jazykov národnostných menšín, ktoré sa úradne používajú v meste Nový Sad (maďarský, slovenský a rusínsky jazyk) a preložila aj brožúru Strediska pre policajný výcvik do menšinových jazykov a pod.

Z celkového počtu miest a obcí, v ktorých sa úradne používa aj jazyk národnostnej menšiny vo väčšine (19) sa **ako predpoklad pre zamestnanie** pri určitom počte vykonávateľov aktom o vnútornej organizácii a systematizácii pracovných miest určila aj znalosť zodpovedajúceho jazyka národnostnej menšiny. Dokonca aj v jednotkách lokálnej samosprávy, kde to nie je prípad (16), určitý počet vykonávateľov, ktorí pracujú so stránkami alebo vedú správne konanie ovláda jazyk národnostnej menšiny, ktorý sa úradne používa.

Zhromaždenie APV v roku 2003 vynieslo **Uznesenie o skúške z cudzieho jazyka a jazyka národnostnej menšiny pre prácu v orgánoch správy** (Úradný vestník APV číslo 14/2003), **ktorým sa určuje skúška, ako spôsob previerky**

znalosti týchto jazykov pre prácu v orgánoch lokálnej samosprávy a pokrajinských orgánoch správy.

Osvedčenie o zloženej skúške získané v súlade s týmto uznesením sa môže používať pre prácu v orgánoch správy, keď je zodpovedajúca úroveň znalosti cudzieho jazyka a jazyka národnostnej menšiny určená ako podmienka pre vykonávanie úloh a úkonov, ale sa môže používať aj v iných orgánoch a u právnických osôb, keď je ich aktmi určené, že je na vykonávanie úkonov potrebná zodpovedajúca úroveň znalosti jazyka. **Skúška sa skladá v súlade s Pravidlami o spôsobe previerky znalosti cudzieho jazyka a jazyka národnostnej menšiny** (Úradný vestník APV číslo 6/2004). V postupe uskutočňovania Štatútu AP Vojvodiny sa toto uznesenie stalo **Pokrajinské parlamentné uznesenie o skúške z cudzieho jazyka a jazyka národnostnej menšiny pre prácu v orgánoch správy** (Úradný vestník APV číslo 18/09).

V roku 2008 bolo vydaných úhrne osem osvedčení o znalosti menšinového jazyka a v uplynulom roku bolo vydaných 11 osvedčení. Na začiatku bol záujem kandidátov o skladanie týchto skúšok veľký, ale teraz je trojnásobne menší.

Za účelom zdokonaľovania znalosti menšinových jazykov Pokrajinský sekretariát pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá pokračuje v organizovaní odborných jazykových seminárov pre zamestnancov v orgánoch správy a súdnictve, ktorí vedú konanie alebo komunikujú so stránkami v týchto jazykoch. Šiesty seminár pre zamestnancov, ktorí komunikujú v maďarskom jazyku sa uskutočnil v roku 2008 a siedmy v minulom roku v spolupráci s Národnostnou radou maďarskej národnostnej menšiny v AP Vojvodine.

Príslušníci národnostných menšín **nie sú úmerne zastúpení v orgánoch štátnej správy**, resp. v ich oblastných jednotkách na území pokrajiny. Z dôvodu prekonania stavu Pokrajinský sekretariát pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá spolu s odbornou službou vlády Republiky Srbsko zladil text Akčného plánu s cieľom zvýšiť účasť príslušníkov národnostných menšín v orgánoch štátnej správy. Plánuje sa ním aj stále sledovanie národnostnej štruktúry zamestnancov a podnikanie opatrení za účelom jej zlepšenia. Na základe uvedeného vláda Republiky Srbska vyniesla Záver o **opatreniach na zvýšenie účasti príslušníkov národnostných menšín** v orgánoch štátnej správy (Sl. glasnik RS číslo 60/06). Podľa zistení tohto sekretariátu vláda a kádrová služba vlády nepodnikli nové opatrenia z dôvodu evidovania národnostnej príslušnosti, ani z dôvodu systémového zabezpečovania zákonom určeného záväzku, aby v orgánoch štátnej správy bolo primeranejšie národnostné zloženie.

Najväčší nesúlad v zastúpení príslušníkov menšín, resp. znalosti úradného jazyka národnostnej menšiny v štátnych orgánoch a službách AP Vojvodiny je v správe Ministerstva vnútra. Táto konštatácia platí aj pre príslušníkov MV zamestnaných na okienkach MV. Je to následok desaťročného zanedbávania tohto problému. Preto sa nemôžu očakávať rýchle výsledky. MV začalo podnikáť opatrenia za účelom účinnejšej integrácie všetkých národnostných spoločenstiev. Plánovanou reformou školenia policajných kádrov sa určilo nasledujúce: skladanie prijímacích skúšok v menšinovom jazyku; učenie týchto jazykov (Senta, Ada, Bečej a iné.); nové učebné osnovy, skladanie skúšok a pod., čím sa povolanie policajta

môže stať lákavejším. Pozitívne výsledky sa zaznamenali už pri súbehoch pre pohraničnú políciu, ktoré boli zverejnené aj v jazykoch menšín.

Jednotky lokálnej samosprávy, v ktorých práci sa úradne používajú jazyky národnostných menšín **zriadia prekladateľskú službu** v rámci obecnej správy. **Z dôvodu hospodárnosti a účinnosti viac jednotiek lokálnej samosprávy môžu spoločne zriadiť prekladateľskú službu** (čl. 9 uznesenia).

Ani v jednom meste alebo obci v AP Vojvodine nie je organizovaná osobitná prekladateľská služba pre jazyky národnostných menšín. Neexistuje ani jedna spoločná prekladateľská služba pre viac mestských alebo obecných správ. **V 21 lokálnej samospráve systematizované je pracovné miesto prekladateľa** a zamestnaný je prekladateľ, ktorý vykonáva aj iné úkony. V opačných prípadoch sa angažujú pracovníci iných služieb na výkon prekladateľských úkonov podľa potreby. V desiatich mestských alebo obecných správach sa **organizuje prekladanie do jazykov** národnostných menšín na žiadosť stránky a vo ôsmich správach neboli zaznamenané nároky na prekladanie.

V. – POUŽÍVANIE OSOBNÉHO MENA PRÍSLUŠNÍKOV NÁRODNOSTNEJ MENŠINY A VYDÁVANIE VEREJNÝCH DOKLADOV

Príslušníci národnostných menšín majú právo na voľný výber a používanie osobného mena a mien svojich detí, ako aj na zapisovanie týchto osobných mien do všetkých verejných dokladov, úradných evidencií a zbierok osobných údajov podľa jazyka a pravopisu príslušníkov národnostnej menšiny. (Čl. 9 odsek 1 Zákona o ochrane práv a slobôd národnostných menšín).

Príslušník národnostnej menšiny má právo svoje osobné meno a osobné meno svojich detí zapísať do matričných evidencií v pôvodnej forme, v písme a podľa pravopisu svojho jazyka.

Ak je v evidencii z odseku 1 tohto článku osobné meno príslušníka národnostnej menšiny zapísané v pôvodnej podobe, toto osobné meno sa na rovnaký spôsob zapisuje aj do verejných dokladov (osobné doklady, výpisy z matriky narodení a pod.), ktoré sa mu vydávajú nezávisle od jazyka a písma tlačiva verejného dokladu. Týmto sa nevylučuje vypisovanie osobného mena aj v srbskom jazyku a písme pri mene v pôvodnej podobe. (čl. 3 uznesenia).

Naša prax pri zapisovaní osobných mien bola doteraz **veľmi odlišná** a vyskytovali sa problémy najmä v národnostne heterogénnych oblastiach tak z dôvodu neexistovania osobitného zákona, ako aj častých zmien predpisov, ktoré nezahrnuli všetky možné životné situácie. Otázka osobného mena je v súčasnosti upravená republikovým rodinným zákonom (Sl. glasnik RS číslo 18/05). Článkom 344 odsek 2 sa určilo, že rodičia majú právo zapísať meno dieťaťa do matriky narodení aj v materinskom jazyku a písme jedného alebo oboch rodičov. Ustanovenie favorizuje zápis v srbskom jazyku a iba ako druhoradé právo uznáva právo na zápis v origináli. Nový zákona o matrikách (Sl. glasnik RS číslo 20/09), vyneseny v minulom roku, upravuje v článku 17, že sa osobné meno príslušníkov menšín zapisuje v prvom rade v materinskom jazyku, podľa pravopisu národnostnej menšiny, a že jestvuje možnosť jeho súčasného zápisu aj v srbskom jazyku a cyrilskom písme.

Pokrajinským parlamentným uznesením o viacjazyčných tlačivách výpisov z matrik a o spôsobe zápisu do nich (Úradný vestník APV číslo 1/01 a 18/09) vo Vojvodine sa **táto chyba napravila**. Podľa tohto uznesenia v lokálnych smosprávach, v ktorých sa úradne používa jazyk a písmo národnostnej menšiny správa príslušníkovi národnostnej menšiny, na jeho žiadosť, vydá výpis z matriky na dvojazyčnom tlačive. Osobné meno sa uvádza v takej podobe, v akej bol vykonaný základný zápis. Ak bolo osobné meno zapísané do matriky aj v jazyku národnostnej menšiny, príslušníkovi národnostnej menšiny sa meno a priezvisko uvádza v takej podobe vo výpise. Ak bolo meno v matrike zapísané v srbskom jazyku, matrikár informuje stránku o tom, že si môže žiadať zápis osobného mena v matrike v originálnej podobe po uskutočnení skráteného alebo úplného správneho konania o zmene osobného mena. Po ukončení konania matrikár vydá zodpovedajúci výpis.

Po nadobudnutí účinnosti spomenutého uznesenia sekretariát zostavil **Vysvetlivky k uplatňovaniu uznesenia** a uskutočnil inštruktáže a semináre pre pracovníkov orgánov správy, ktorí pracujú na takých úkonoch.

Zladovanie stanovísk k sporným otázkam je nevyhnutné, najmä keď sa prihliada na právo občanov na vydávanie dvojazyčných tlačív osobných preukazov, v ktorých je potrebné, aby sa osobné meno príslušníka národnostnej menšiny, na základe uskutočneného dvojazyčného zápisu v matrikách a vydaných dvojazyčných výpisov z matrik, uviedlo najprv v jazyku národnostnej menšiny.

V mestách a obciach AP Vojvodiny, v ktorých sa úradne používajú okrem srbského jazyka aj jazyky a písma národnostných menšín bolo v roku 2009 vydaných úhrnne **858 857 výpisov z matrik**. Z toho na srbsko – maďarskom tlačive 7 694 alebo 0,89%, srbsko – slovenskom 5 480 alebo 0,63%, srbsko – rumunskom 30 alebo 0,003%, srbsko-rusínskome 30 alebo 0,003%, srbsko-chorvátskom 3 150 alebo 0,36%. Úhrnne v jazykoch národnostných menšín bolo vydaných 16 384 alebo 1,908% tlačív, čo je **významné zvýšenie** počtu vydaných výpisov v jazykoch národnostných menšín vzhľadom na predchádzajúce roky.

V roku 2008 bolo vydaných úhrnne 706 806 výpisov z matrik (v roku 2007 bolo vydaných spolu 719 287), a z toho počtu na dvojazyčných tlačivách bolo vydaných 10 854 alebo 1,57% (v roku 2007 14 389 alebo 2,00%), z celkove vydaných výpisov. Na srbsko – maďarskom tlačive vydaných bolo 5962 výpisov alebo 0,844% (7842 alebo 1,09 % v roku 2007) z celkového počtu vydaných výpisov. Na srbsko – slovenskom tlačive bolo vydaných 2742 výpisov 0,385% (3422 výpisov alebo 0,48% v roku 2007) z celkového počtu vydaných výpisov. Na srbsko – rumunskom tlačive bolo vydaných 18 výpisov alebo 0,003% (125 výpisov alebo 0,02% v roku 2007) z celkového počtu vydaných výpisov. Na srbsko-rusínskome tlačive bolo vydaných 30 alebo 0,004% (17 výpisov alebo 0,001% v roku 2007) z celkového počtu vydaných výpisov. Na srbsko-chorvátskom tlačive bolo vydaných 2130 výpisov alebo 0,301 (2983 alebo 0,41% v roku 2007).

Na základe vykonanej analýzy údajov je zrejмый zvýšený počet vydaných výpisov na srbsko-rusínskome tlačive a znížený počet výpisov na srbsko-maďarskom a na srbsko-chorvátskom tlačive v porovnaní z predchádzajúcim obdobím.

Porovnávajúc celkový počet vydaných výpisov s počtom vydaných dvojazyčných výpisov v obciach a mestách v **obci Báčsky Petrovec**, ako aj v predchádzajúcom spravodajskom období **bolo vydaných najviac dvojazyčných výpisov**. Z úhrnne 1597 vydaných výpisov z matrik na srbsko-slovenskom tlačive

bolo vydaných 1577 výpisov alebo 98,75% z celkového počtu vydaných výpisov (v roku 2007 v Báčskom Petrovci bolo úhrnne vydaných 2670 výpisov z matrik, z čoho na srbsko – slovenskom tlačive 2293 alebo 85,88% z úhrnne vydaných výpisov). V obciach Alibunar, Beočin, Plandište, S. Mitrovica, Titel a Žabalj nebol vydaný ani jeden dvojjazyčný výpis z matrik.

V roku 2009 **bolo vydaných 11 575 osvedčení z matrik**, z čoho bolo v srbsko-maďarskom jazyku 339 alebo 2,29% osvedčení, srbsko-slovenskom 503 alebo 4,34% osvedčení, srbsko-rumunskom nebolo ani jedno osvedčenie, v srbsko-rusínskom 16 alebo 0,13% osvedčení a v srbsko-chorvátskom 17 alebo 0,14% osvedčení. V jazykoch národnostných menšín bolo spolu vydaných 875 alebo 7,56% osvedčení, **čo je takmer dvakrát viac** v porovnaní s počtom osvedčení v roku 2008.

Z úhrnne 12 046 osvedčení z matrik vydaných v roku 2008 na viacjazyčných tlačivách bolo vydaných 449 osvedčení alebo 3,73% z celkového počtu vydaných osvedčení (686 osvedčení alebo 6,14% v roku 2007), a to na srbsko-maďarskom tlačive 139 osvedčení alebo 1,15%, na srbsko-slovenskom tlačive bolo vydaných 271 osvedčení alebo 2,25%, na srbsko-rumunskom tlačive bolo vydané jedno osvedčenie alebo 0,01% a na srbsko-chorvátskom tlačive bolo vydaných 27 osvedčení alebo 0,22%. Na srbsko-rusínskom tlačive v roku 2008 bolo vydaných 11 osvedčení alebo 0,09%, čo je významným pokrokom, lebo v roku 2007 nebolo vydané ani jedno osvedčenie z matrik.

Najviac osvedčení z matrik bolo vydaných v obci Báčski Petrovec (75,72%) a Kovačica (42,09%) na srbsko-slovenskom tlačive a obci Kanjiža (70%) a Ada (57,15%) na srbsko-maďarskom tlačive.

Z rozboru počtu vydaných dvojjazyčných osvedčení z matrik v mestách a obciach vyplýva, že v roku 2008 bolo vydaných 449 dvojjazyčných osvedčení z matrik, resp. o 237 osvedčení menej v porovnaní s predchádzajúcim rokom.

V roku 2009 **bolo vydaných spolu 510 155 osvedčení z matriky štátnych občanov**, z čoho bolo v srbsko-maďarskom jazyku 568 alebo 0,11%, v srbsko-slovenskom jazyku 425 alebo 0,08%, v srbsko-rumunskom jazyku jedno osvedčenie alebo 0,0002% a v srbsko-chorvátskom jazyku 451 alebo 0,09%. Úhrnne v jazykoch národnostných menšín bolo vydaných 1457 osvedčení alebo 0,29% z matriky štátnych občanov.

V roku 2008 bolo vydaných spolu 358 466 osvedčení (v roku 2007 302 135 osvedčení). Zo všetkých vydaných osvedčení v jazykoch národnostných menšín, ktoré sa úradne používajú bolo vydaných 1518 osvedčení alebo 0,42% z celkového počtu vydaných osvedčení (4138 osvedčení alebo 1,37% v roku 2007). Na srbsko-maďarskom tlačive bolo vydaných 342 osvedčení alebo 0,10%, na srbsko-slovenskom tlačive bolo vydaných 209 osvedčení alebo 0,06%, na srbsko-chorvátskom 966 osvedčení alebo 0,26% a na srbsko-rusínskom tlačive v roku 2008 nebolo vydané ani jedno osvedčenie z matriky štátnych občanov, na rozdiel od predchádzajúceho roku, keď boli vydané štyri osvedčenia alebo 0,001%. Na srbsko-rumunskom tlačive bolo v roku 2008 vydané jedno osvedčenie alebo 0,001%, na rozdiel od roku 2007, keď boli vydané štyri osvedčenia alebo 0,0001% z celkového počtu vydaných osvedčení. Analýzou počtu vydaných dvojjazyčných osvedčení z matriky štátnych občanov vyplýva, že bolo v roku 2008 vydaných o 2620 osvedčení menej vzhľadom na predchádzajúci rok.

V roku 2009 sa **v správnom konaní vo veci zmeny osobného mena viedlo 2437 konaní**, z čoho bolo pre srbsko-maďarský jazyk 186 alebo 7,63% konaní a pre iné jazyky, ktoré sa úradne používajú sa nevedlo ani jedno konanie.

V roku 2008 sa viedlo 1841 konanie (1749 konaní v roku 2007), z čoho bolo 172 alebo 9,34% v jazykoch národnostných menšín, ktoré sa úradne používajú (37 konaní alebo 2,12% v roku 2007). Pre srbsko-maďarský jazyk sa uskutočnili 172 konania alebo 9,34% z celkového počtu uskutočnených konaní na zmenu osobného mena (37 konaní alebo 2,12% v roku 2007 pre srbsko-maďarský jazyk) a pre iné jazyky sa neuskutočnilo žiadne konanie.

V roku 2009 **v správnom konaní vo veci zmeny zápisu osobného mena do matrik** sa uskutočnilo 530 konaní, z čoho pre srbsko-maďarský jazyk 201 alebo 37,92% a pre iné jazyky, ktoré sa úradne používajú nebolo uskutočnené ani jedno konanie.

V roku 2008 bolo vedených 666 správnych konaní (776 správnych konaní v roku 2007). Z celkového počtu sa v 323 predmetoch alebo 41,50% (14 predmetov alebo 1,80% v roku 2007) konanie viedlo v jazykoch národnostných menšín, a to iba v srbsko-maďarskom jazyku. V iných jazykoch nebola v roku 2007 a 2008 podaná ani jedna žiadosť.

Percentuálne najviac konaní na zmenu osobného mena v jazykoch národnostných menšín sa viedlo v obciach Báčska Topola, Bečej, Kovin, Kula, Novi Bečej a v mestách Subotica a Zreňanin a viedli sa na srbsko-maďarskom jazyku.

V roku 2009 sa **v správnom konaní vo veci opravy údajov v matrikách** viedlo úhrnne 2506 konaní, z čoho bolo v srbsko-maďarskom jazyku 186 alebo 7,42% konaní a v iných jazykoch sa nevidlo ani jedno konanie.

V roku 2008 sa viedlo 1968 konaní (1999 konaní v roku 2007). Z celkového počtu sa v jazykoch národnostných menšín viedli 33 konania alebo 1,67% (v roku 2007 sa viedli dve konania alebo 0,10%) z celkového počtu prvostupňových správnych konaní na opravu údajov v matrikách.

Pokrajinský sekretariát pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá **viackrát poskytoval písomnú mienku k týmto otázkam** tak na žiadosť stránok, ktoré nemohli uskutočniť svoje právo na používanie osobného mena, ako aj na žiadosť orgánov.

Sekretariát poukazoval ministerstvu vnútorných vecí na nedostatok viacjazyčných tlačív pre osobné preukazy a iné doklady, na nedôsledné uskutočňovanie alebo neuskutočňovanie predpisov v súvislosti so slobodnou voľbou a používaním osobného mena príslušníkov národnostných menšín.

Občania boli o možnosti obstarania osobných preukazov informovaní prostredníctvom médií, oznamovacích tabúľ v policajných staniciach, ako bezprostredným stykom s úradníkmi.

Vysvedčenia o nadobudnutom vzdelaní, keď sa výučba konala v jazyku národnostnej menšiny, iné verejné doklady, ako aj iné doklady, ktoré sú v záujme uskutočňovania zákonom a inými predpismi určených práv občanov, a ktoré sa vydávajú na základe evidencií...sa na žiadosť príslušníka národnostnej menšiny vydávajú aj v jazyku žiadateľa.

Tlačivá verejných dokladov, ako aj tlačivá evidencií pre potreby oblastí, kde sa úradne používajú jazyky národnostných menšín sa tlačia dvojazyčne

v srbskom jazyku a v jazyku každej národnostnej menšiny, ktorej jazyk sa úradne používa.

Zamestnanec orgánu, ktorý vydáva verejný doklad je povinný príslušníkom národnostnej menšiny poukázať na právo, aby si žiadali, aby sa im verejný doklad vydal dvojjazyčne – v srbskom jazyku a v jazyku a písme národnostnej menšiny na dvojjazyčne vytlačenej tlačive (čl. 4 ods. 2, 3 a 4 uznesenia).

Spomenuté ustanovenia sa vo veľkej väčšine prípadov dodržiavajú. Triedne knihy, žiacke knižky a vysvedčenia sa tlačia dvojjazyčne. Pri ich vypisovaní sa však zistili niektoré nedostatky: niekedy sa vypisujú len v jednom jazyku (srbskom), najmä v časti, kde sa uvádzajú názvy osídlení.

Podľa jednej ankety uskutočnenej v lokálnych samosprávach, v ktorých sa úradne používa aj niektorý jazyk národnostnej menšiny možno uzavrieť, že vo väčšine jednotiek lokálnej samosprávy na území AP Vojvodiny sa zabezpečilo informovanie stránok – príslušníkov národnostnej menšiny o tom, že verejné doklady môžu dostať aj na dvojjazyčnej tlačive. Najčastejšie ide o písomné oznámenia na oznamovacej tabuli, hoci sa informácie poskytujú aj ústne. Niektoré stránky aj napriek tomu nie sú nadostatoč informované o svojich právach.

VI. – POUŽÍVANIE JAZYKA V OBLASTI HOSPODÁRSTVA A SLUŽIEB

V oblastiach, kde sa úradne používajú jazyky národnostných menšín, orgány..., ktoré poskytujú služby občanom a vyberajú za ne poplatky v oblasti: elektrohospodárstva, predaja zemného plynu, komunálnych služieb, pošty a telegrafu zabezpečujú užívateľom ich služieb a výrobkov tlačivá účtov, rôzne potvrdenia a oznámenia súvisiace s ich službami viacjazyčne, a to v srbskom jazyku a v jazyku (jazykoch) národnostných menšín, ktoré sa úradne používajú. (čl. 5 uznesenia).

Orgány, ustanovizne a podniky zo spomínaných oblastí nedostatočne využívajú pozitívne účinky týchto ustanovení, predovšetkým popularizáciu a predstavovanie služieb, ktoré poskytujú, uvádzaním ich v jazykoch, ktoré sa úradne používajú v tých oblastiach. Vykonané boli rozhovory a dohľad nad určitým počtom takýchto servisov, ktoré nezabezpečili viacjazyčné účty a potvrdenia. Následne sa im rozhodnutím prikázalo konať podľa uznesenia v danej lehote.

Oveľa priaznivejšia je situácia pri rôznych oznámeniach stránkam, ktoré sú spravidla zostavené a vytlačené v srbskom jazyku a jazyku, ktorý sa úradne používa v danom prostredí. Taká je situácia na poštách PTT Srbija a okienkových sálach EPS, kde sa oznámenia stránkam v poslednom čase uvádzajú aj v jazyku národnostných menšín.

V čoraz väčšom počte prostredí (Kanjiža, Senta, Subotica, Kovačica, Stará Pazova) verejné podniky, ktoré poskytujú komunálne služby vydávajú účty a rôzne oznámenia občanom aj v jazyku národnostnej menšiny, ktorý sa úradne používa na ich území. Zistilo sa, že sa na súbegy o pridelenie prostriedkov na tieto účely čoraz viac prihlasujú organizácie, ktoré plánujú náklady zostavovania a tlačeňa spomenutých účtov spolufinancovať.

VII. – VYPISOVANIE VEREJNÝCH NÁPISOV A NÁZVOV

Na územiach... názvy orgánov, ktoré vykonávajú verejné oprávnenia, názvy jednotiek lokálnej samosprávy, osídlení, námestí a ulíc a iných geografických pojmov sa uvádzajú aj v jazyku danej národnostnej menšiny, podľa jej tradícií a pravopisu (čl. 11 odsek 5 Zákona o ochrane práv a slobôd národnostných menšín).

V oblastiach, v ktorých sa úradne používajú aj jazyky národnostných menšín sa názvy osídlení a iné geografické názvy, názvy ulíc a námestí, názvy orgánov..., dopravné značky, oznámenia a upozornenia pre verejnosť a iné verejné nápisy uvádzajú aj v jazyku a pravopise danej národnostnej menšiny, podľa jej tradície (čl. 6 ods. 1 uznesenia).

Tradičné názvy miest, obcí a osídlení v jazyku národnostných menšín ustaľuje a doručuje na uverejnenie národnostná rada danej národnostnej menšiny za tri mesiace po nadobudnutí účinnosti tohto uznesenia (čl. 7 ods. 1 uznesenia).

Názvy osídlení, ulíc a námestí sa uvádzajú v súlade so zákonom, ktorým sa upravuje úradné používanie jazykov a písem a zákonom, ktorým sa upravuje ochrana práv a slobôd národnostných menšín v časti, ktorou sa upravuje úradné používanie jazyka a písma (čl. 3 ods. 1 Vyhlášky o určovaní čísel domu, označovaní budov číslami a označovaní názvov osídlení, ulíc a námestí).

Republikový Zákon o úradnom používaní jazykov a písem určuje, že sa názvy miest, ulíc a námestí, názvy orgánov a organizácií, dopravné nápisy, oznámenia a upozornenia verejnosti, ako aj iné verejné nápisy uvádzajú aj v jazykoch národností, pričom sa geografické názvy a vlastné mená, ktoré sú časťou verejných nápisov v jazyku národnosti uvádzajú v súlade s pravopisom toho jazyka a nemôžu sa nahrádzať inými názvami a menami. **Toto ustanovenie sa vysvetľuje na rôzne spôsoby, a väčšinou na úkor správneho používania menšinového jazyka.** Dilema bola odstránená ratifikovanou Rámcovou konvenciou Rady Európy na ochranu národnostných menšín a následne aj Zákomom o ochrane práv a slobôd národnostných menšín, ktorý určuje uvádzanie mien a názvov v jazyku národnostnej menšiny podľa jej tradícií a pravopisu.

Tabule s názvami orgánov lokálnej samosprávy v prostrediach, v ktorých sa úradne používajú aj jazyky národnostných menšín sú prevažne v tých jazykoch napísané na tých miestach, kde existoval záväzok. Niekde sa však ešte stále pri uvedení sídla orgánov alebo organizácie neuvádza tradičný názov v jazyku národnostnej menšiny. Predpisy o povinnom vystavení viacjazyčných tabúl sa najčastejšie porušujú pri oblastných jednotkách republikových orgánov, organizácií a inštitúcií. Za pomoci organizovanej a odbornej pomoci Pokrajinského sekretariátu pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá uskutočnila sa s nimi spolupráca a koordinácia v uplatňovaní predpisov a jej výsledok bolo vystavenie nových tabúl. Tak nové tabule vo všetkých svojich strediskách a oblastných jednotkách vystavili národná banka, ministerstvo financií a hospodárstva, oblastné správy verejných príjmov, republikový geodetický ústav, oblastné služby katastra nehnuteľností, VP PTT Srbska (strediská v Subotici, Novom Sade, Zreňanine), národná služba zamestnávania, ministerstvo vnútra, prokuratúra, atď.

Napriek niekoľkým intervenciám a vydaným 12 rozhodnutiam na miestach, kde sa vykonával správny dohľad, málo sa na úradnom používaní jazykov a písomne urobilo vo **Verejnom podniku Železnica Srbije** na území AP Vojvodiny (názvy osídlení, cestovný poriadok, vyhlásenia príchodov a odchodov vlakov a hlavné informácie na nástupištiach a v miestnostiach sú tu iba v srbskom jazyku). Včasné, prípustné a oprávnenými osobami **podané boli odvolania** proti rozhodnutiam vyneseným pre železničné zastávky v Subotici, Sente, Bačkej Topole, Vrbasi a Kysáči. Odvolania boli podané z dôvodu podstatného porušovania konania, nenáležite alebo neúplne zisteného skutkového stavu, s návrhom na zrušenie alebo vrátenie rozhodnutia na opätovné konanie a rozhodovanie.

V druhostupňovom správnom konaní **všetky odvolania boli zamietnuté ako neopodstatnené**.

VP Železnice Srbije začali správne konanie pred Krajským súdom v Novom Sade proti všetkým rozhodnutiam, ktoré sa stali konečnými.

Rozhodujúc o odvolaniach VP Železnica Srbije Krajský súd v Novom Sade vyniesol rozsudky, ktorými boli všetky jednotlivé **odvolania zamietnuté ako neopodstatnené**, čím sa aj potvrdili všetky rozhodnutia Pokrajinského sekretariátu pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá.

Pri stretnutiach s oprávnenými predstaviteľmi a vedúcimi VP Železnice Srbije sa poukazovalo na záväzok konania podľa právoplatných súdnych rozsudkov, poskytla sa lehota na dobrovoľné konanie, po ktorej uplynutí začneme nútený výkon.

I.

Pri **uvádzaní názvov ulíc a námestí sa predpisy z tejto oblasti v úplnosti nedodržiavajú**. Z dôvodu obstarania uvedených údajov Pokrajinský sekretariát pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá vykonal dohľad nad uplatňovaním predpisov, ktorými sa upravuje úradné používanie jazykov a písomne v tejto oblasti vo všetkých mestách a obciach AP Vojvodiny, na ktorých území sa okrem srbského jazyka a cyrilského písma úradne používajú aj jazyky a písma národnostných menšín. Okrem miest a obcí dohľad sa vykonával aj v jednotlivých osídleniach. Ulice a námestia, ktoré boli predmetom dohľadu boli vybrané podľa náhodnej vzorky.

Generálne možno uzavrieť, že vo väčšine miest, obcí a osídlení tabule s názvami mesta, obce a osídlenia sa vo väčšine prípadov správne uvádzajú v úradne používaných jazykoch. Pri názvoch ulíc a námestí taký záver nie je možný. Sú zriedkavé lokálne samosprávy a osídlenia, v ktorých sú názvy ulíc a námestí správne uvádzajú. Sú osídlenia, v ktorých nie je žiadna tabuľa s názvami ulíc a námestí (napr. Lovćenac, Bajša, Vlajkovac, Uljma, Feketić).

V niektorých osídleniach **názvy ulíc a námestí sa uvádzajú na domových číslach** (napr. Kucura, Žitište, Torak).

Ani na území lokálnej samosprávy (výnimkou sú malé osídlenia) **nemožno zistiť jednotné pravidlá**, ktoré sa dodržiavali pri vypisovaní názvov ulíc a námestí. V jednej lokálnej samospráve, resp. osídlení sú aj staršie aj novšie tabule, ktoré majú úplne odlišné nápisy (napr. tabuľa s názvom ulice na začiatku ulice má úplne odlišný nápis ako tabuľa na druhom konci ulice).

V mnohých lokálnych samosprávach a osídleniach názvy ulíc a námestí, resp. osídlení sú **napísané aj latinským písmom**, ktoré sa v týchto prostrediach úradne nepoužíva (napr. Kula, Ruski Krstur, Kikinda, Mihajlovo, Zreňanin).

V Meste Nový Sad nie je ani jedna tabuľa s názvom ulice alebo námestia uvedeným vo všetkých jazykoch, ktoré sa úradne používajú a ani jedna tabuľa s názvom Nového Sadu na vstupných cestách do mesta je nie vypísaná v súlade so Štatútom Mesta Nový Sad.

Prihliadajúc na všetko uvedené možno uzavrieť, že situácia na teréne v súvislosti s problematikou, ktorá bola predmetom dohľadu, neuspokojuje.

Keďže je v súlade s Vyhláškou o číslach domu, označovaní budov číslami a označovaní názvov ulíc určená príslušnosť Republikového geodetického ústavu pre vystavovanie a vypisovanie tabúl s názvami osídlení a ulíc Pokrajinský sekretariát pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá nadviazal spoluprácu s riaditeľmi regionálnych stredísk RGU v Pančeve a Novom Sade, ktoré sú zriadené pre územie AP Vojvodiny. Pokrajinský sekretariát pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá každoročne vypisuje Súbeh na rovrhovanie transferových prostriedkov a prostredníctvom súbehu sa pridelujú značné prostriedky mestským a obecným správam a miestnym spoločenstvám na území AP Vojvodiny na náklady vypracovania a vystavovania tabúl s názvami osídlení pri cestách, na uliciach a námestiach aj v jazykoch národnostných menšín, ktoré sa úradne používajú v osídlení, obci alebo meste.

Ako výsledok uvedeného v mnohých mestách sú postavené nové tabule s názvami ulíc a osídlení, ktoré sú správne uvedené, z dôvodu dodržiavania zákonných predpisov a práv príslušníkov národnostných menšín, ktoré žijú na území AP Vojvodiny.

II.

Tradičné názvy miest, obcí a osídlení v jazyku a písme národnostnej menšiny ustálili národnostné rady maďarskej, rumunskej a slovenskej národnostnej menšiny a sú uverejnené v Úradnom vestníku Autonómnej pokrajiny Vojvodiny (číslo 12/03 a 13/03).

Keďže Národnostná rada rusínskej národnostnej menšiny v stanovenej lehote neustálila tradičné názvy osídlení v tom jazyku, Výkonná rada na zasadnutí 10. mája 2006 vyniesla **Uznesenie o ustálení tradičných názvov obcí a osídlení v rusínskom jazyku (Úradný vestník APV číslo 6/06)**.

V jednotlivých lokálnych samosprávach tieto uznesenia boli chybné vykladané a uplatňovanie bolo podmieňované ich prijatím a potvrdením v obecných štatútoch. V takýchto prípadoch intervenoval Pokrajinský sekretariát pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá a poskytol výklad, že sa tie uznesenia automaticky uplatňujú po nadobudnutí ich účinnosti, že sa v úradnom používaní jazyka národnostnej menšiny musia používať názvy, ktoré ustálila daná národnostná rada, a nie je potrebná žiadna dodatočná verifikácia. Ustálené názvy sú všeobecne prijaté so zriedkavými výnimkami. Sú rozličné mienky o tradičných názvoch v maďarskom jazyku a písme pre Novi Kneževac a Kovačicu.

Konanie pred Ústavným súdom Srbska, kde sa **žiada posúdenie ústavnosti ustaľovania tradičných názvov jednotlivých osídlení v maďarskom jazyku a písme** podali obce Srbobran a Novi Kneževac. Koncom minulého roka po vykonaní dohľadu sa tento záväzok písania tradičných názvov začal vykonávať aj v obci Novi Kneževac.

Na väčšine tabúl s názvom na vchode do osídlení, ktoré boli postavené v predchádzajúcich rokoch, je evidentná pestrosť (a najčastejšie nenáležitosť) v písaní. Na novších tabuliach sa v plnej miere rešpektujú ustanovenia o úradnom používaní jazykov a písem národnostných menšín v tých prostrediach (Subotica, Zreňanin, Sombor, Bečej, Báčska Palanka, Novi Itebej a iné), ale veľmi často dochádza k ich prečiarkovaniu a prefarbovaniu názvov v menšinovom alebo srbskom jazyku. V polovici minulého roka vo všetkých osídleniach v Obci Novi Bečej boli uvedené tradičné názvy v maďarskom jazyku a písme.

III.

Webové stránky obecných, mestských, pokrajinských a republikových orgánov, organizácií, ustanovizní a verejných podnikov a možnosť ich používania v jazykoch a písmach úradne používaných v tých prostrediach sa doteraz ešte neanalyzovali.

V článku 3 Štatútu AP Vojvodiny sa uvádza, že územie AP Vojvodiny tvoria územia jednotlivých lokálnych samospráv. Na podklade posledného súpisu obyvateľstva, štatútu jednotky lokálnej samosprávy a percenta zastúpenia národnostnej menšiny v zložení obyvateľstva a zákonov a iných predpisov z tejto oblasti v 39 jednotkách lokálnej samosprávy už existovalo alebo sa uviedlo úradné používanie jazykov národnostných menšín.

V príprave vypracovania tejto časti správy sa urobil prehľad všetkých obecných, mestských, väčšiny pokrajinských a niektorých republikových webových stránok na území AP Vojvodiny. Pri tejto príležitosti je dôležité zdôrazniť, že **všetky lokálne samosprávy majú svoju webovú stránku** pre prezentáciu aktuálnej situácie a dokumentov z toho prostredia.

Štatútom mesta alebo obce vo všetkých prostrediach (45) je určené úradné používanie **srbského jazyka a cyrilského písma**. V 21 lokálnej samospráve stránka je správne napísaná. Pri tomto treba poukázať na záväzok prvého písania v srbskom jazyku a cyrilskom písme, potom v latinskom písme, ak sa úradne používa v tom prostredí, a až potom sa píše v jazyku a písme národnostnej menšiny. Je zaujímavé, že je webová stránka napísaná latinským písmom v obciach Irig a Indjija, a tu sa úradne používa srbský jazyk a len cyrilské písmo.

Úradné používanie srbského jazyka a latinského písma je štatútom určené v 23 lokálnych samosprávach. Až v 30 prostrediach webové stránky sú vyhotovené v latinskom písme, a je badateľné väčšie používanie srbského jazyka a latinského písma.

Keď ide o **menšinové jazyky, maďarský jazyk a písmo** sa úradne používa v 31 lokálnej samospráve. Iba desať webových stránok je vyhotovených aj v tomto jazyku, ktorý sa úradne používa v tých prostrediach.

Slovenský jazyk a písmo sa úradne používa v 13 lokálnych samosprávach. Len tri webové stránky (obce Alibunar, Báčsky Petrovec a Stará Pazova) sú

vyhotovené aj v tomto jazyku. **Rumunský jazyk a písmo** sa úradne používa v desiatich lokálnych samosprávach a iba jedna webová stránka (Obec Alibunar) je vyhotovená aj v tomto jazyku. **Chorvátsky jazyk a písmo** sa úradne používa v štyroch lokálnych samosprávach a iba stránka mesta Subotica je vyhotovená aj v tomto jazyku. **Rusínsky jazyk a písmo** sa úradne používa v šiestich lokálnych samosprávach a **český jazyk a písmo** sa úradne používa len v Obci Bela Crkva. V týchto jazykoch a písmach nie je vyhotovená ani jedna webová stránka.

Pochválená je webová stránka Obce Alibunar, ktorá je úplne v súlade so štatutárnymi záväzkami a vo funkcii aktualizovania (napísané v srbskom jazyku, cyrilským a latinským písmom, v slovenskom a rumunskom jazyku a písme).

Jednotlivé webové stránky (mesto Subotica a obce Senta a Novi Bečej) sú pekné a praktické, plné informácií a napísané v menšinových jazykoch, ktoré sa úradne používajú, ale nie sú napísané aj v srbskom jazyku a cyrilským písmom s tým, že je v meste Subotica určené úradné používanie len cyrilského písma.

V 19 lokálnych samosprávach webové stránky sa môžu čítať aj v **anglickom jazyku** a v Obci Senta aj v **nemeckom jazyku**, i keď to nie je zákonný záväzok týchto lokálnych samospráv.

Keď ide o **webové stránky pokrajinských orgánov, ustanovizní a verejných podnikov** oficiálna prezentácia vlády AP Vojvodiny je vyhotovená v srbskom jazyku a latinským písmom a v anglickom jazyku. Podľa Štatútu AP Vojvodiny v orgánoch a organizáciách AP Vojvodiny sa úradne používa srbský jazyk a cyrilské písmo, maďarský, slovenský, chorvátsky, rumunský a rusínsky jazyk a ich písma, a latinské písmo sa úradne používa v súlade so zákonom.

Webové stránky väčšiny pokrajinských sekretariátov (pre informácie, kultúru, zdravotníctvo a iné) sú napísané v srbskom jazyku a latinským písmom.

Jednotlivé webové stránky, ako je stránka Pokrajinského sekretariátu pre poľnohospodárstvo, vodohospodárstvo a lesníctvo je napísaná v srbskom jazyku a cyrilským písmom.

Webové stránky pokrajinských verejných podnikov a ustanovizní, ak sú vyhotovené, rozlične sú napísané (Pedagogický ústav Vojvodiny latinským písmom, Divadelné múzeum latinským písmom) a jednotlivé stránky nie sú ani vyhotovené – ako je stránka Ústavu pre kultúru.

Webová stránka Pokrajinského sekretariátu pre vzdelávanie je napísaná v srbskom jazyku a latinským písmom, a oznamuje sa aj možnosť používania v maďarskom, slovenskom, rumunskom, rusínskom, nemeckom a anglickom jazyku, čo je ešte vo fáze prípravy.

V jazykovom zmysle je náležitá webová stránka Pokrajinského sekretariátu pre predpisy, správu a národnostné menšiny, ktorá je napísaná a aktualizovaná v srbskom jazyku cyrilským a latinským písmom, tiež v maďarskom, slovenskom, chorvátskom, rumunskom a rusínskom jazyku, čo je úplne v súlade s platným Štatútom AP Vojvodiny. Tiež táto stránka umožňuje informovanie aj v anglickom jazyku.

Webové stránky **vlády Republiky Srbsko, resp. ministerstiev** sa uverejňujú v srbskom jazyku, cyrilským a latinským písmom, a v anglickom jazyku (Ministerstvo financií a daňovej správy v AP Vojvodine, Ministerstvo vnútorných vecí a policajnej správy v AP Vojvodine, okrem Policajnej správy Nový Sad, ktorá má svoju webovú stránku).

Národná služba pre zamestnávanie má stránku v srbskom jazyku napísanú cyrilským a latinským písmom a v anglickom jazyku, a webová stránka Filiálky v Subotici je napísaná latinským písmom. Republikový geodetický ústav má stránku v srbskom jazyku napísanú cyrilským a latinským písmom a v anglickom jazyku, a stránka Služby pre kataster Nový Sad je napísaná latinským písmom.

VIII. DOHĽAD NAD UPLATŇOVANÍM PREDPISOV O ÚRADNOM POUŽÍVANÍ JAZYKOV A PÍSEM¹

V článku 18 Zákona o určení určitých príslušností autonómnej pokrajiny (Službeni glasnik RS číslo 6/2002) je určené, že **autonómna pokrajina prostredníctvom svojich orgánov, v súlade so zákonom upravujúcim úradné používanie jazykov a písem, bližšie upravuje úradné používanie jazykov a písem národnostných menšín na území autonómnej pokrajiny a vykonáva dohľad nad uplatňovaním predpisov, ktorými sa upravujú tieto otázky**, ako aj nad uplatňovaním zákonov. Dohľad nad uplatňovaním zákonov z tejto oblasti pokrajina vykonáva ako zverený úkon.

Pokrajinským parlamentným uznesením o uskutočňovaní Štatútu AP Vojvodiny v článku 4 je určené, že: - Pokrajinské orgány správy, pokrajinské organizácie a služby **pokračujú v práci** pod doterajším názvom a vykonávajú úkony v súlade s platnými predpismi po ich zladení so zákonom a štatútom (Úradný vestník APV číslo 18/09).

Pred zverením vykonávania tohto dohľadu autonómnej pokrajine, Zákon o úradnom používaní jazykov a písem určoval, že dohľad vykonávajú, v rámci svojej pôsobnosti, ministerstvá príslušné pre úkony v oblasti správy, dopravy, urbanizmu a bytovo-komunálnych úkonov, osvetu, kultúry a zdravotníctva. Avšak, od nadobudnutia účinnosti uvedeného zákona v roku 1991 a až do roku 2002 tento dohľad sa prakticky nekonal a nie sú známe prípady, že aspoň raz bolo uložené určité opatrenie zamerané na dôsledné uskutočňovanie ustanovení zákona, aj keď ich drastické narušenie bolo každodenným javom.

Na podklade Pokrajinského parlamentného uznesenia o pokrajinskej správe (Úradný vestník APV číslo 21/2002 – prečistený text a 18/09) **tieto úkony patria do pôsobnosti Pokrajinského sekretariátu pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá**. Podľa Pravidiel o vnútornej organizácii a systematizácii pracovných miest v Pokrajinskom sekretariáte pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá úkony dohľadu na území AP Vojvodiny vykonáva **Úsek pre správny dohľad** so štyrmi systematizovanými pracovnými miestami. V uplynulom období úkony vykonávali dvaja vykonávatelia – radca pre správny dohľad – šéf úseku a radca pre správny dohľad, a od augusta 2008 ešte jeden vykonávateľ, radca pre správny dohľad.

S vykonávaním dohľadu na území AP Vojvodiny sa začalo v polovici mája 2002. Keďže republikové orgány tento dohľad nevykonávali, muselo sa začať

¹ pozri: Pokrajinský sekretariát pre predpisy, správu a národnostné menšiny: Správa o vykonanom dohľade v roku 2008 nad uplatňovaním predpisov o úradnom používaní jazykov a písem v AP Vojvodine

od začiatku, takže viac bolo potrebné pracovať na inštruktáži, poskytovať vysvetlenia a pokyny, napomínať, a nie hneď začínať s ukladaním opatrení a trestaním.

V lokálnych samosprávach, ktoré sa sledovali a v ktorých je ustálené úradné používanie jazyka a písma národnostnej menšiny, dohľad sa konal v zhromaždení, v jeho výkonných a správnych orgánoch a vo verejných podnikoch preverovaním písania názvov v súlade so zákonom, písania oznámení v podateľniach a okienkových sálach, možnosti komunikácie v jazyku a písme národnostnej menšiny, vydávania dvojjazyčných alebo viacjazyčných potvrdení, osvedčení alebo výpisov, písania názvov osídlení, ulíc a námestí. Dohľad sa konal aj v subjektoch, ktoré sa zaraďujú do skupiny republikových štátnych orgánov, organizácií a inštitúcií, a v skupine subjektov, ktorú tvoria organizácie, ustanoviznie a všetci tí, čo majú verejnú komunikáciu s občanmi. Dohľad sa koná ako pravidelný, kontrolný a mimoriadny.

Všetko to, čo sa priamym nahliadnutím zistilo ako skutkový stav, sa konštatovalo v zápisniciach o vykonanom dohľade. V roku 2008 sa vykonal **91 dohľad a vyneslo sa 24 rozhodnutí**, ktorými sa uložilo zodpovednej osobe alebo vlastníkovi, aby v určenej lehote odstránil zistené nedostatky a konal podľa príkazu. V roku 2009 sa vykonal úhrne **124 dohľadov a vydalo sa 50 rozhodnutí**.

Koncom roku 2008 prišiel, už skôr uvedený, rozsudok Krajského súdu v Novom Sade v správnom spore s VP Železnica Srbije pre železničné stanice v Subotici, Sente, Báčskej Topoli, Vrbasi a Kysáči, kde bolo prikázané, aby sa konalo podľa rozhodnutí Sekretariátu pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá.

V polovici roku 2009 bola podaná sťažnosť DDOR – Novi Sad z Nového Sadu, Zastupiteľstvo v Kovačici, proti rozhodnutiu Pokrajinského sekretariátu pre predpisy, správu a národnostné menšiny z dôvodu nesprávneho uplatňovania hmotného práva, tiež nesprávneho a neúplného zistenia stavu. Výkonná rada AP Vojvodiny, rozoberajúc údaje zo sťažnosti, vynesla rozhodnutie, ktorým sa **sťažnosť zamieta ako neopodstatnená**.

Pri výkone dohľadu v sídle obcí sa navštívili aj jednotlivé osídlenia, kde vo výraznom počte žijú príslušníci národnostných menšín, a v nich sa dohľad najčastejšie konal v miestnej kancelárii, miestnom spoločenstve, základnej škole, dome zdravia, dome kultúry a inde a preverovalo sa aj to, či je názov osídlenia na cestných smeroch napísaný v súlade so zákonom.

V rámci výkonu dohľadu **sa pravidelne kontroluje aj záväzok písania názvov v srbskom jazyku a cyrilským písmom**, najmä v tých mestách a obciach, kde je štatútom určené úradné používanie srbského jazyka a iba cyrilského písma (Indjija, Irig, Ruma, Sremska Mitrovica – okrem osídlenia Stara Bingula). Zistilo sa tradičné písanie názvov cyrilským písmom vo všetkých tých, ktoré sú podľa zákona povinní tak písať. Nepísanie cyrilským písmom, resp. písanie iba latinským písmom, je badateľné pri novootvorených objektoch, predajniach alebo firmách. Najčastejšie sú to nápisy o činnosti, oznámenia o pracovnom čase alebo iné oznámenia napísané na vchode do predajne alebo firmy. Vydalo sa 11 rozhodnutí s príkazom, aby sa nenáležitosti odstránili. Kontrolným dohľadom sa zistilo, že sa konalo podľa rozhodnutia, okrem dvoch prípadov, v ktorých boli podané žiadosti o začatie priestupkového konania obecnému orgánu pre priestupky v Sremskej Mitrovici. **V oboch prípadoch boli vynesené rozhodnutia, v ktorých sa zistila**

zodpovednosť vlastníkov predajní – komisionov za spáchaný priestupok a boli potrestaní pokutami, v súlade so Zákonom o úradnom používaní jazykov a písem.

IX. ROZVRHOVANIE ROZPOČTOVÝCH PROSTRIEDKOV ORGÁNOM A ORGANIZÁCIÁM V AP VOJVODINE, V PRÁCI KTORÝCH SA ÚRADNE POUŽÍVAJÚ JAZYKY A PÍSMO NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN

Prostriedky potrebné na uskutočňovanie práva na úradné používanie jazykov a písem zabezpečujú štátne orgány, orgány územnej jednotky a verejné služby, v ktorých sa uskutočňujú práva a vykonávajú záväzky stanovené týmto uznesením (článok 12 uznesenia).

Problémy financovania úradného používania jazykov a písem národnostných menšín v AP Vojvodine si už dlhý čas vyžadujú systémové riešenia. Parciálne riešenia, ktoré sa uplatňujú v posledných niekoľkých rokoch vo financovaní v AP Vojvodine priviedli k pozitívnym pohybom, chápaniam a riešeniam týchto problémov. Niekoľkokrát Sekretariát pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá s príslušnými ministerstvami vo vláde Republiky Srbsko podnecoval komplexnejšie a systémové riešenie financovania. Pri tejto príležitosti **sa navrhli kritériá pre dlhodobé riešenie** financovania úradného používania jazykov a písem národnostných menšín v AP Vojvodine. Konštatovala sa potreba riešenia, ale najčastejšie na tom aj zostalo.

Aby sa primeranejšie začali riešiť otázky financovania v rozpočte AP Vojvodiny na rok 2005 **sa prvýkrát plánovali prostriedky na tieto účely**. Vtedy sa vyniesli aj zodpovedajúce uznesenia, aby sa mohli rozvrhnúť stanovené prostriedky.

Prvý súbeh na pridelenie rozpočtových prostriedkov orgánom a organizáciám v AP Vojvodine, v práci ktorých sa úradne používajú jazyky a písma národnostných menšín, bol vypísaný 31. marca 2008 v sume 13 800 000 dinárov. Súbeh bol vypísaný na podklade nového uznesenia o pridelení rozpočtových prostriedkov Pokrajinského sekretariátu pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá orgánom a organizáciám, v práci ktorých sa úradne používajú jazyky a písma národnostných menšín v AP Vojvodine, na financovanie, resp. účasť vo financovaní:

- pri uspořádovaní zamestnancov v orgánoch a organizáciách, kde sa používa jazyk národnostnej menšiny, ktorý je určený ako jazyk úradne používaný, a najmä na pracovných miestach, na ktorých sa uskutočňuje styk so stránkami (účasťou na kurzoch, seminároch a inými spôsobmi organizovanými na tento účel) a na rozvoj systému elektronickej správy pre prácu v podmienkach viacjazyčnosti,
- na trovy vyhotovenia a postavenia tabúľ s názvom orgánov a organizácií, názvom osídlenia na cestných smeroch, názvom ulíc a námestí napísaným aj v jazykoch národnostných menšín, ktoré sa úradne používajú v meste, obci alebo osídlení, a na tlačenie dvojazyčných a viacjazyčných tlačív, ako aj na tlačenie úradných vestníkov a iných verejných publikácií.

Na súbeh sa mohli prihlásiť výlučne: orgány mesta a obce na území AP Vojvodiny, v ktorých je štatútom určené úradne používanie jazykov a písom narodnostných menšín na celom území mesta, obce alebo v jednotlivých osídleniach na ich území; miestne samosprávy na území miest a obcí; iné orgány, organizácie a ustanovizne na území miest a obcí.

Suma prostriedkov na pridelenie sa ustalauje na podklade týchto kritérií: počet jazykov a písom, ktoré sa úradne používajú na celom území mesta, obce alebo osídlenia; percentuálna účasť príslušníkov narodnostných menšín, ktorých jazyky a písma sa úradne používajú, v celkovom počte obyvateľstva; úhrnné hmotné náklady potrebné na realizáciu projektov; existovanie aj iných zdrojov financovania projektu; kontinuita vo financovaní projektu zo strany sekretariátu alebo sa prostriedky žiadajú prvýkrát.

Úhrnne sa podalo **79 žiadostí**, ktoré spĺňali súbehové podmienky (jedna žiadosť nespĺňala súbehové podmienky), a po rozobraní úplných a včasných prihlášok sa prideliili transferové prostriedky.

Druhý súbeh na pridelenie rozpočtových prostriedkov orgánom a orgnizáciám v AP Vojvodine, v práci ktorých sa úradne používajú jazyky a písma narodnostných menšín, na prvý štvrťrok 2009 bol vypísaný 26. decembra 2008 v úhrnnej sume 3 500 000 dinárov na rovnaké účely a rovnakým užívateľom.

Úhrnne sa podalo 96 žiadostí, z čoho sa 12 žiadostí nezaradilo do rozoberania z dôvodu procesných nedostatkov. Prostriedky sa rozdelili 84 podávateľom žiadostí.

Tretí súbeh na pridelenie rozpočtových prostriedkov na rovnaký účel bol vypísaný 20. júla 2009 v sume 5 350 000 dinárov. Úhrnne sa podalo 121 žiadostí, z čoho 18 žiadostí nespĺňalo súbehové podmienky, a prostriedky sa rozdelili 103 podávateľom žiadostí.

Pri tejto príležitosti **treba zdôrazniť**, že doterajší spôsob prípravy a konania na podklade súbehu poukazujú na význam a prínos viacjazyčnosti. Totiž, text súbehu s prihláškami na súbeh sa vyhotovuje a uverejňuje v srbskom jazyku cyrilským písmom, potom v maďarskom, slovenskom, chorvátskom, rumunskom a rusínskom jazyku a písme. Súbehová dokumentácia sa môže v týchto jazykoch prevziať z úradnej stránky Sekretariátu pre predpisy, správu a narodnostné spoločenstvá, a jeden exemplár súbehovej dokumentácie sa odosiela do všetkých mestských a obecných správ v AP Vojvodine, v ktorých sa úradne používa niektorých menšinový jazyk (39 zo 45 správ), ktoré ich ďalej doručujú do miestnych samospráv na svojom území.

Súbeh sa uverejňuje aj v menšinových novinách, ktoré vychádzajú v týchto jazykoch. O súbehu s dokumentáciou sa informujú narodnostné rady maďarskej, slovenskej, chorvátskej, rumunskej a rusínskej narodnostnej menšiny.

Súbehové prihlášky a dokumentácia na prvý súbeh prevažne boli v srbskom jazyku, ale sa medzičasom spozoroval pokrok v tom zmysle, že na posledný súbeh polovica prihlášok z prostredia, v ktorých sa maďarský jazyk úradne používa, bola zaslaná v maďarskom jazyku, a niekoľko prihlášok prišlo v chorvátskom jazyku. Tiež je badateľný aj zvýšený počet správ (ale iba v maďarskom jazyku a písme) o strovených prostriedkoch.

Ukázalo sa ako veľmi významné to, že sa týmto spôsobom spolufinancovaním jednotlivých projektov riešia konkrétne otázky úradného

používania jazykov a písem v prostrediach, kde sa jazyky a písma úradne používajú. Pri výkone dohľadu **pravidelne sa priamym nahliadnutím kontroluje zámer a účel trovenia prostriedkov.**

ZÁVEREČNÉ KONŠTATÁCIE

1. Dosiahol sa významný pokrok vo všetkých segmentoch uskutočňovania práva na úradné používanie jazykov a písem národnostných menšín v AP Vojvodine, a osobitne záväzkov stanovených v Pokrajinskom parlamentnom uznesení o bližšej úprave jednotlivých otázok úradného používania jazykov a písem národnostných menšín na území Autonómnej pokrajiny Vojvodiny

K zlepšeniu stavu v oblasti úradného používania jazykov a písem prispel aj Pokrajinský sekretariát pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá spolufinancovaním projektov zameraných na zveľaďovanie viacjazyčnosti v mestách a obciach v AP Vojvodine, v ktorých sa jazyky a písma národnostných menšín úradne používajú, lebo sa v tomto období na tie účely vyčlenilo takmer trikrát viac rozpočtových prostriedkov v porovnaní s predchádzajúcim analyzovaným obdobím.

S cieľom uspokojiť potreby z praxe, vo všetkých jazykoch, ktoré sa úradne používajú v orgánoch a organizáciách AP Vojvodiny, sa vyhotovili preklady a uverejnili texty nadôležitejších predpisov: Ústavy Republiky Srbsko, Štatútu AP Vojvodiny, Zákona o určení príslušností AP Vojvodiny, Zákona o národnostných radách a iné.

2. Pokiaľ ide o jednotlivé otázky, existuje nesúlad nielen medzi Zákomom o úradnom používaní jazykov a písem z roku 1991 a Zákomom o ochrane práv a slobôd národnostných menšín vynesným v roku 2002, ktorý obsahuje súčasnejšie riešenia v súlade s ustanoveniami ratifikovaných medzinárodných zmlúv, ale aj medzi procesnými zákonmi upravujúcimi používanie jazykov a písem v súdnych a správnych konaniach. Jazyk v úradnom používaní netreba miešať s právom používania vlastného jazyka v správnom alebo súdnom konaní. V zmysle predchádzajúcich konštatácií je potrebné podniknúť zmenu procesných predpisov, aby sa porušenie práva na používanie vlastného jazyka a písma považovalo za absolútne podstatné porušenie pravidiel konania.

3. Platné predpisy, ktorými je upravená oblasť úradného používania jazykov a písem, poskytujú nadostač záruk pre obstatie a rozvoj úradného používania, vedľa srbského jazyka, aj maďarského, slovenského, chorvátskeho, rumunského, risínskeho, českého, bulharského a macedónskeho jazyka a písma. V 39 vojvodinských mestách a obciach sa úradne používa jeden jazyk alebo viac jazykov národnostných menšín, avšak v praxi sa vo väčšine týchto prostredí práva v súvislosti s úradným používaním jazykov nemôžu účinne uskutočňovať, ani pred orgánmi lokálnej moci, ani v prípade lokálnych pobočiek ústredných mocí. Vedľa formálnych záruk, v praxi niekedy neexistujú uspokojujúce podmienky pre zabezpečovanie úradného používania menšinových jazykov z dôvodu kádrových a hmotných problémov. V dôsledku vtedajšej politiky zamestnávania a celkovej štátnej politiky, súdne orgány a orgány správy v deväťdesiatych rokoch zostali bez funkcionárov a úradníkov, ktorí ovládajú úradný jazyk národnostnej menšiny a ktorí sú spôsobilí komunikovať a viesť konanie v týchto jazykoch. Stránky, vedomé si takej situácie, v mnohých prípadoch sa ani nepokúsia uskutočniť svoje jazykové

práva. Z druhej strany, aj keď sú vytvorené technické a kádrové podmienky pre úradné používanie jazykov národnostných menšín, príslušníci niektorých národnostných menšín aj ďalej používajú srbský jazyk, čo poukazuje na značné rozdiely v potrebách rozličných národnostných spoločenstiev a na všeobecný stav materinského jazyka. Existujúci rozdiel medzi normatívmi a terajšou životnou skutočnosťou mohol by sa prekonať rešpektovaním reálnych potrieb a objektívnych možností štátnych orgánov.

4. V prostrediach, v ktorých je uvedené úradné používanie menšinových jazykov, v správe a súdnictve sa inštitucionálne aj ďalej nezabezpečujú dodatkové prostriedky na krytie zvýšených nákladov súvisiacich s inštalovaním zodpovedajúcich počítačových programov, zabezpečovaním viacjazyčných tlačív, odborným zdokonaľovaním, podnecovaním zamestnancov so znalosťou menšinových jazykov atď. Všetky tie náklady hradia konajúce orgány, takže sú v nepriaznivejšom postavení v porovnaní s podobnými orgánmi v jednojazyčných prostrediach. Prostriedky, ktoré na tieto účely prideluje Pokrajinský sekretariát pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá prostredníctvom súbehov nie sú dostatočné, takže sa otázka financovania musí systematicky riešiť, inakším usmerňovaním časti daňových a iných obecných príjmov na tieto účely, resp. prihliadaním na viacjazyčnosť pri plánovaní a určovaní prostriedkov na prácu obvodných jednotiek ústredných vrchností.

5. Je dôležité zdôrazniť, že sa koncom predminulého roka, po dlhšom období, Štatútom mesta Pančevo na území jednotlivých osídlení do úradného používania uviedli, vedľa srbského jazyka a cyrilského písma, aj bulharský a maďarský jazyk a písmo v Ivanove, rumunský jazyk a písmo v Banatskom Novom Sele, macedónsky jazyk a písmo v Jabuke, a na území osídlenia Pančevo (katastrálna obec Vojlovica) maďarský jazyk a písmo. Tiež Štatútom mesta Sombor je potvrdené úradné používanie srbského a maďarského jazyka a písma na území mesta, a v osídleniach Bački Breg a Bački Monoštor sa uviedlo úradné používanie chorvátskeho jazyka a písma.

Toto sa vykonalo v súlade s Pokrajinským parlamentným uznesením o bližšej úprave jednotlivých otázok úradného používania jazykov a písem národnostných menšín na území AP Vojvodiny. Tiež sa takto čiastočne realizoval Záver číslo 1 z predchádzajúcej Správy o uskutočňovaní práva na úradné používanie jazykov a písem národnostných menšín v AP Vojvodine, ktorá bola prerokovaná a prijatá na druhom zasadnutí Výkonnej rady AP Vojvodiny 23. júla 2008.

NÁVRH

Vláda AP Vojvodiny na _____ zasadnutí _____ 2010 prerokovala a prijala SPRÁVU O USKUTOČŇOVANÍ PRÁVA NA ÚRADNÉ POUŽÍVANIE JAZYKOV A PÍSEM NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN V AP VOJVODINE a pri tejto príležitosti vynesla nasledujúce

Z Á V E R Y

1. Nakladá sa Pokrajinskému sekretariátu pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá, aby poračoval v spolupráci s inými pokrajinskými orgánmi, orgánmi a organizáciami jednotiek lokálnej samosprávy, organizačnými jednotkami orgánov štátnej správy, verejnými podnikmi, ustanovizňami a službami v oblasti uskutočňovania práv príslušníkov národnostných menšín na úradné používanie jazykov a písem národnostných menšín.

2. Nakladá sa Pokrajinskému sekretariátu pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá, aby zhromaždeniam tých obcí (Indjija, Šíd a Irig), ktoré nezladili ustanovenia svojich štatútov s ustanoveniami Pokrajinského parlamentného uznesenia o bližšej úprave jednotlivých otázok úradného používania jazykov a písem národnostných menšín na území AP Vojvodiny, a ešte neustálili úradné používanie jazyka národnostnej menšiny v jednotlivých osídleniach na ich území v súlade s kritériami stanovenými v uznesení, poukázal na záväzok to urobiť.

3. Nakladá sa Pokrajinskému sekretariátu pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá, aby aj ďalej podnikal opatrenia zamerané na uspôsobovanie a zdokonaľovanie znalosti jazykov národnostných menšín zamestnancov, ktorí vedú konanie alebo vo svojej práci komunikujú so stránkami v niektorom z jazykov národnostných menšín.

4. Nakladá sa Pokrajinskému sekretariátu pre predpisy, správu a národnostné spoločenstvá, aby v príslušných orgánoch žiadal potrebné zmeny predpisov z dôvodu prítomných problémov, ktoré sa v praxi vyskytujú pri používaní a uplatňovaní jazyka národnostnej menšiny vo vedení konania.

5. Správu o uskutočňovaní práva na úradné používanie jazykov a písem národnostných menšín v AP Vojvodine treba doručiť Zhromaždeniu AP Vojvodiny, vláde Republiky Srbsko a osobitne Výboru pre medzinacionálne vzťahy Zhromaždenia AP Vojvodiny za účelom informovania.